

Saulėta, dieną 80°, naktį 60.
Saulė teka 5:16, leidžiasi 8:22.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60606
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Birželio-June 7 d., 1972 m.

Kaina 15c

134

VOKIETIJA DĖKOJA UŽ AMERIKOS PARAMĄ

ŽYMAI PADIDĖJO KARO IŠLAIDOS

WASHINGTONAS. — Gynybos sekretorius Melvin Laird ir Jungtinio Kariuomenės štabo viršininkas admiralas Thomas Moorer, pirmadienį pareiškė kongreso lėšų komitetams, kad susitarimas su Sovietų Sąjunga apriboti 5-riems metams strateginių raketų statybą, nesutaupys Amerikai daug pinigų, nes teks esamas raketas modernizuoti, nedidinant jų skaičiaus. Raketų kokybės gerinimas yra reikalingas, kad Sovietų Sąjunga norėtų ir toliau derėtis dėl sutarties pratęsimo ar net dėl turimų ginklų skaičiaus sumažinimo.

Sekretorius Laird aštriai pasisakė dėl sen. McGovern siūlymo sumažinti JAV gynybos biudžetą net 20 milijonų dolerių. Tai būtų ne kas kita, kaip baltos pasidavimo vėliavos iškėlimas, kalbėjo Laird. Vienintelį sutauptymą galima tikėtis padaryti — iš gynybos raketų sutarties, kuri apriboja tų raketų skaičių iki 200. Pusė tų raketų bus statoma prie Washingtono — sostinės apsaugai, o kita pusė gins strateginių raketų bazes Dakotoje. Kongresas iki šiol, po ilgų ginčų, patvirtino dviejų gynybos raketų bazių statybą, nors Pentagonas planavo statyti 12. Sutartis su sovietais apriboja gynybos raketų dvejetainę bazę.

Gynybos sekretorius nustebo lėšų komiteto narius, pranešdamas, kad padidinti karo veiksmų Vietname padidins gynybos biudžetą 3-5 bil. dolerių. Vietnamo karo išlaidos smarkiai padidėjo dėl komunistų ofensyvų. Vien tik amunicijai per paskutinius du mėnesius išleista 400 mil. dol. Sekretorius paaiškino, kad prezidento Johnsono laikais Vietnamo karas kainavo Amerikai 22 bil. dol. per metus. Šiuo metu jis kainavo, iki komunistų ofensyvų, 7 bil. dol. Padidėjus karo laivyno ir aviacijos veiksmams teks išleisti iki 5 bil. dol. daugiau. Amerika planuoja duoti Pietų Vietnamui 400 mil. dol. vertės ginklų pakeisti mūšiuose sunaikintus, prarastus ginklus.

Numatytame gynybos biudžete iš 83.4 mil. dol. strateginiams naujiesiems ginklams skiriama 1.2 bil. dol. Dalis tų lėšų eis naujo povandeninio laivo statybai ir kita dalis naujo bombonešio B-1 konstrukcijai. Tie bombonešiai turės pakeisti dabar naudojamus B-52 lėktuvus.

Laird įspėjo kongreso narius, kad vienašališkas Amerikos nusiginklavimas, kuri siūlo kai kurie kandidatai į prezidento vietą, užkirs kelią į tolimesnį susitarimą su sovietais, kurie tada pasieks ginklų persvarą ir be derybų.

Tėvas prašo nubausti sūnų

TEL AVIVAS. — Izraelyje žuvusieji portorikiečiai buvo išvežti namo. Jų kūnus išlydėjo Izraelio vyriausybės pareigūnai ir Amerikos bei Japonijos diplomatai. Tel Avivo aerodrome į lėktuvą buvo sukrauta 16 grabų. Givi likę portorikiečiai tesia savo piligrimų vizitą Jeruzalėje.

Gyvo likusio japono teroristo Kozo Okamoto tėvas pareiškė parašęs Izraelio vyriausybei laiską, kuriame jis reikalauja, kad jo sūnus už savo darbus būtų nuteistas mirti. Jis norįs, kad Izraelio žmonės žinotų, kaip jis yra supykintas savo sūnaus elgesio. Vyresnis jo sūnus Takeshi Kozo brolis, irgi priklausė radikalų revoliucionierių grupei, kuri prieš dvejus metus pagro-

IŠ VISO PASAULIO

SEATTLE. — Jaunimo mėgiama Rolling Stones muzikos grupė atvyko į Seattle, Washingtone. Koncertas, kurio klausėsi 14,000 klausytojų, praėjo ramiai. Prieš kelias dienas grupė koncertavo Kanadoje, Vancouveri. Ten minia sužeidė 30 policininkų, 15 triukšmadarių buvo suimti.

TEL AVIVAS. — Izraelyje pirmadienį arabai nušovė vieną kareivį ir antrą sužeidė.

KAIRAS. — Egipto prezidentas Sadat pareiškė, kad naujas karas su Izraeliu yra neišvengiamas.

WASHINGTONAS. — Armijos štabo viršininkas gen. Westmoreland įsakė visiems dalinių krikščionių demokratų kandidatas, laimėdamas prieš socialistą ir komunistą.

SANTIAGO. — Čilės darbininkų unijų rinkimuose svarbiausioje federacijoje laimėjo krikščionių demokratų kandidatas, laimėdamas prieš socialistą ir komunistą.

Jugoslavijos Tito vizitas Maskvoje

MASKVA. — Sovietų Sąjunga labai draugiškai sutiko Jugoslavijos prezidentą Tito, kuris paskutinį kartą Maskvoje lankėsi prieš septynerius metus. Specialios ceremonijose Nikolaj Podgornas apdovanojo Tito Lenino ordinu "už jo dalyvavimą 1917 m. revoliucijoje ir ilgame vadovavimą kovai prieš imperializmą agresijos ir priešpausdės jėgas".

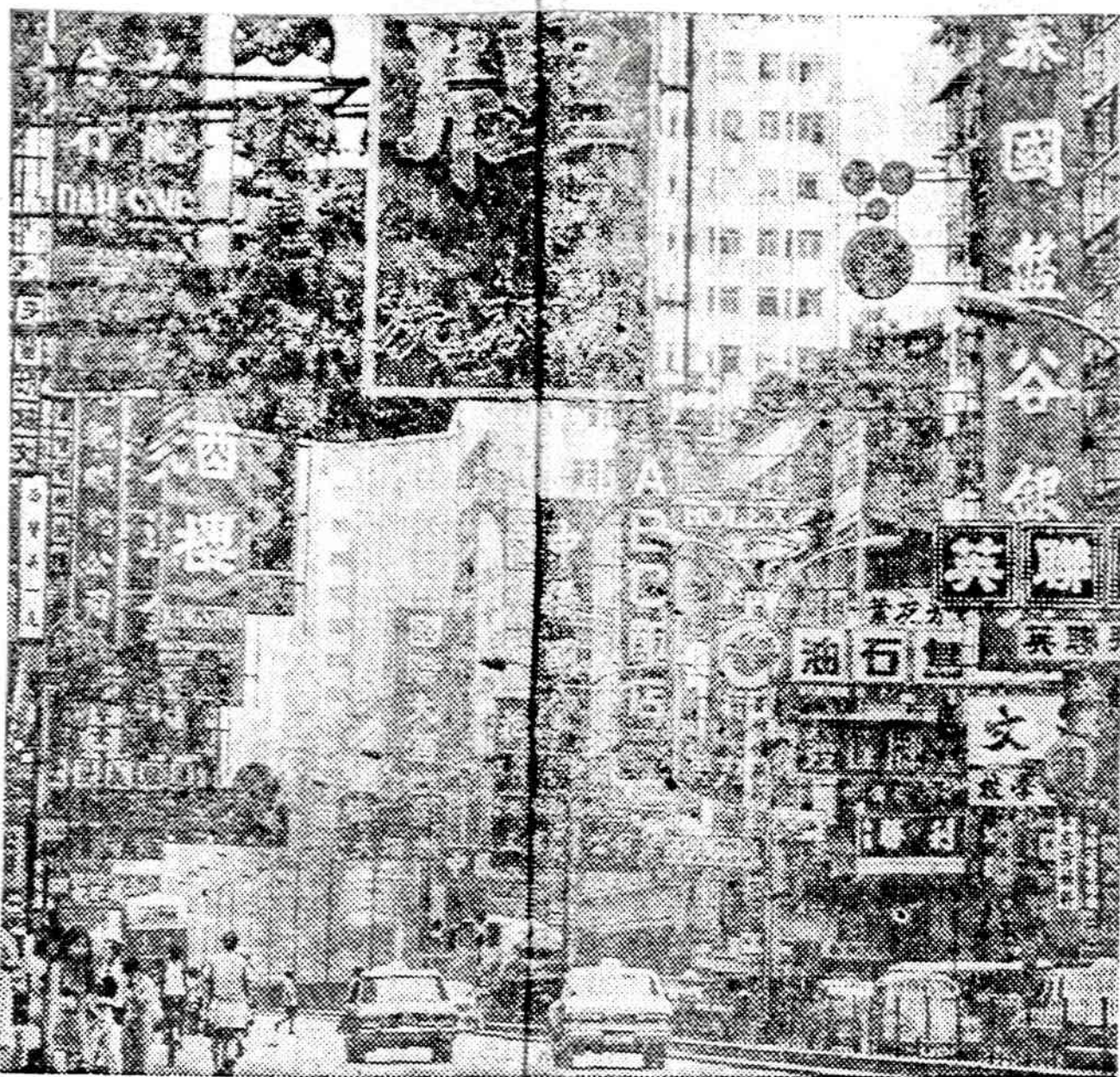
Iškilmingame bankete kalbą pasakė Brežnev, ignoruodamas praities nesusipratimus ir dėkodamas Jugoslavijos prezidentui už draugiškumą Sovietų Sąjungai.

Užsienio stebėtojai aiškina šitokį nepaprastą sovietų vadų draugiškumą Titui Kremliaus pastangomis suvienyti komunistinius kraštus prieš Europos saugumo konferenciją. Santykiai su Jugoslavija nebuvo labai šilti, ypač po Čekoslovakijos okupavimo, kurį Tito buvo griežtai pasmerkęs.

Izvestija pripažįsta, kad įtemptos derybos su Jugoslavijos vyriausybe siekia sumažinti skirtumus socializmo principų interpretacijoje, siekia panaikinti nesusipratimus, kylančius iš skirtingų socialistinių kelių.

Prieš Tito vizitą Maskvoje čia lankėsi kelios jugoslavų prekybos delegacijos. Jugoslavija siekia palankesnių sąlygų sovietų žibalui ir geležies rūdai pirkti. Prekyba su Sovietų Sąjunga sudaro tik 11% Jugoslavijos užsienio prekybos. Tą nuosimtį norima gerokai padidinti.

bė japonų keleivinį lėktuvą iš jį priverstę skristi į Šiaurės Korėją. Nuo to laiko Takeshi Okamoto gyvena š. Korėjoje.

Hong Kongo miesto centre šimtai krautuvių vilioja savo iškabomis pirkėjus ir jų pinigus.

KASYKLOJE ŽUVO 468 DARBININKAI

SALISBURY. — Rodezijos anglių kasykloje, apie 200 mylių nuo Bulawayo miesto, įvyko požeminis sprogdimas, sugadinęs ventiliacijos sistemą ir prileidęs dujų į kasyklos tunelius. Sprogimo metu kasykloje buvo 435 negrai darbininkai ir 33 baltieji. Nėra ženklų, kad nors vienas jų būtų likęs gyvas. Tai tragiškiausia nelaimė Rodezijos kasyklų istorijoje.

Pasaulio nelaimių tarpe didžiausia kasyklų nelaimė įvyko Kinijoje 1942 metais, kada žuvo 1,549 darbininkai. Amerikos kasyklų katastrofų tarpe daugiausia žuvusių buvo Monongah, W. Va., kasyklos sprogdimas 1907 m., kada žuvo 361 darbininkas.

Connally kelionė į 15 valstybių

WASHINGTONAS. — Buvęs iždo sekretorius John Connally, prezidento siunčiamas, aplankys 15 valstybių, kelionėje praleisdamas visą mėnesį. Jo svarbiausias uždavinys bus tarptautinės prekybos ir ekonominiai reikalai, tačiau pasikalbėjimuose su aplankomų šalių vyriausybėmis bus paliesti ir Amerikos užsienio politikos klausimai. John Connally praėjusį savaitgalį ilgai viešėjo Key Biscayne, kur prezidentas išleisosi. Dalyvaujant ir prezidento patarėjui Kissingeriui prezidentas smulkiai papasakojo apie savo derybas Maskvoje.

Connally kelionę pradėjo vakar, sustodamas Venecueloje. Vėliau jis skris į Kolumbiją, Braziliją, Argentina, Boliviją, Peru ir socialistinės vyriausybės valdomą Čilę.

Iš Pietų Amerikos prezidento pasiuntinys lankysis kai kuriose Azijos valstybėse. Smulkus jo kelionės planas esąs nebaigtas.

Graikai pripažino Pekino valdžią

ATENAI. — Karinė Graikijos vyriausybė susitarė su komunistine Kinija užmegzti diplomatinis ryšius. Bendrame komunikate Graikija "priima dėmesin Kinijos Liaudies Respublikos poziciją, kad Taivanas yra neatskiriama Kinijos teritorijos dalis". Ambasadoriais bus pasikeista per ateinančius 6 mėnesius.

Tautinės Kinijos ambasado-

Lakūnai nuskandino 100 prieš laivų

SAIGONAS. — Amerikos karo lėktuvai vakar savo puolimus nukreipė į Šiaurės Vietnamo vandens kelius. Bomboms sugriovus visą eilę tiltų ir perkurtus geležinkelius, komunistai sustiprino savo vidaus vandens kelių naudojimą. Lėktuvai vakar sunaikino virš 100 laivų ir baidokų. Vien tik lėktuvnešio "Coral Sea" lakūnai pranešė apie 69 laivų nuskandinimą Song Ca upėje, netoli Vinh miesto.

Šalia laivų lėktuvai susprogdino dar 8 tiltus. Komunistų pradėta ofensyvą Pietų Vietname, jiems daug kainuoja.

Teroristas tikrai buvo Libane

JERUZALĖ. — Izraelio policija, pabaigusį taryti japonų teroristą, kuris su kitais dviem surengė skerdynes Tel Avivo tarptautiniame aerodrome, papasakojo spaudai, kad visi trys japonai buvo pasiryžę nusižudyti po šaudymo, kuriame žuvo 25 žmonės ir 70 buvo sužeisti.

Japonai buvo pasamdyti šiam darbui Japonijoje ten nuvykusio palestiniečio Abu Ali. Gyvas likęs teroristas iš Japonijos išskrido Kanados lėktuvu į Montrealį vasario 29 d. Čia jis gerame viešbutyje, už kurį sumokėjo arabų organizacija, išbuvo iki kovo 4 d. Per New Yorką japonas atskrido į Paryžių, o iš čia į Beirutą. Jis du mėnesius praleido su palestiniečių partizanų grupe, kuri jį išmokė naudoti granatas ir automatinius šautuvus. Treniruotės su ginklais vykdavo kasdien. Iš Libano teroristas nuvyko į Romą, o iš čia į Tel Avivą, kur įvyko skerdynės.

Libano valdžia paneigė japono tvirtinimą, kad jis buvo Libane ir čia buvo paruošiamas savo misijai. Net ir Libane įsikūrusi Palestinos Liaudies grupė, kuri anksčiau gyrėsi atlikusi Tel Avivo skerdynes, dabar sako, kad tie teroristai jau kuris laikas gyvenę Izraelio okupuotoje teritorijoje. Libanas bijo Izraelio keršto veiksmų.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Valstybės departamentas išreiškė nepasitenkinimą švedijos premjero kalba, pasakyta pasaulio aplinkos konferencijoje. Vietnamo konfliktas neliečia konferencijos tikslų, kurie nėra politiniai. Galimas daiktas, Amerika pareiškė švedijai protestą.

♦ Karinė valstybė skelbia, kad Kontumo mieste komunistų jau nebeliko. Jie buvo išmušti iš paskutinių pastatų miesto parkraštyje.

♦ Kambodijos prezidento rinkimuose dabartinis prezidentas Lon Nol gavo 60% visų balsų.

♦ Alžiro vyriausybė paskelbė, kad ji suteiks politinę globą 22 m. William Holden, Amerikos negrui, kuris su balta mergina atvyko pagrobti lėktuvu. Alžiras sugrąžins pusę milijono dol. Western Airlines bendrovei, kuri tą sumą piratui sumokėjo.

♦ Netoli Taivano į jūrą nukrito Amerikos transporto lėktuvas. Vieno įgulos nario kūnas surastas, dar penki yra dingę.

♦ Britų kareiviai, apsupti viena katalikų namų, rado jame aštuonis vyrus. Jų tarpe buvo arių slaptos armijos trys karininkai ir keturi kareiviai.

ALBANY. — New Yorko gubernatorius pasirašė įstatymą, kuris specialiai šelpa ir globos Vietnamo karo belaisvių vaikus.

rius Graikijoje apgailestavo šį graikų valdžios žingsnį, nes praityje abi griežtai antikomunistinės vyriausybės turėjusios labai nuoširdžius santykius. Tautinės Kinijos ambasadorius su štabu greit išvažiavo iš Atėnų. Diplomatiniai stebėtojai tvirtina, kad šį netikėtą graikų vyriausybės žingsnį išreikavo graikų prekybos laivų savininkai, kurie nori komunistinei Kinijai nuomoti savo laivus, kurie ir dabar, po kitų valstybių vėlavomis vežioja krovinius į Kinijos uostus.

MINĖJO MARSHALL PLANO SUKAKTĮ

CAMBRIDGE. — Pirmadienį į Bostoną buvo atskridęs Vakarų Vokietijos kancleris Willy Brandt dalyvauti Harvardo universiteto iškilmėse, kur buvo prisiminta 25 metų sukaktis nuo Marshall Plano pradžios. Kancleris Brandtas pareiškė Europos, ypač Vokietijos, dėkingumą Amerikai už pagalbą sunkiose dienose po II-trojo Pasaulinio karo. Buvęs valstybės sekretorius Marshall vertas pagarbos, nes jis įtraukė anuo metu į savo rekonstrukcijos planus ne tik Amerikos sąjungininkes valstybes, bet ir buvusį priešą, nugalėtą Vokietiją, pareiškė Brandtas.

Bandė sustabdyti lėktuvnešį

NORFOLKAS. — Iš Virginijos uosto į Ramųjį vandenyną išplaukė dar vienas JAV lėktuvnešis "America". Pakrančių Sargybos kuteriai turėjo lėktuvnešiui praskinti kelią pro demonstracijos dalyvius, kurie susėdė į valtis ir baidares, bandė pastoti milžinui kelią. Didžiajam laivui sukėlus bangas, kelios valtyys apsisvertė ir jaunuolius teko graibyti iš vandens. Pakrančių Sargyba išgelbėjo 31 demonstracijos dalyvį, nuvežė juos į krantą ir paleido.

Maskvos spauda vis tesia melą

LONDONAS. — Amerikai draugiška Europos spauda žinia apie Angelos Davis išteisinimą skelbia, kaip Amerikos teisingumo sistemos laimėjimą, demonstracijos nešališkumo įrodymą. Švedijos "Expressen" rašo, kad tie, kurie įrodinėjo, jog juoda komunistė negali turėti Amerikoje nešališko teismo, dabar pasirodė neteisingi.

Sovietų laikraščiai sako, kad Amerikos teisme laimėjo pažanga. Sovietų spauda nei kartą nepaminėjo, kad Davis teisiamas ne dėl savo komunistinių pažiūrų, bet buvo kaltinama sąmokslu išvaduoti iš kalinimo kalinčius, sąmokslu pagrobti įkaitus ir įsivilimu į žmogžudystę, kada keturi žmonės, jų tarpe federalinio teismo teisėjas, žuvo bebandant išvaduoti kelis kalinčius, nušauti jos ginklais.

Sovietų propaganda, nutylėjusi tikrą teismo priežastį, dabar skelbia, kad Kalifornijos valstija bandė atkeršyti komunistei. Prokurorai pakvietė 97 liudininkus ir valdžiai šis teismas kainavęs 800,000 dol.

Pasaulio teršimo konferencija

STOCKHOLMAS. — Jungtinių Tautų konferencija žmonijos Aplinkos klausimams išrinkto savo pirmininku švedijos ministrą Ingemund Bengtson. Sekretoriumi yra Kanados Maurice Strong. Konferencijoje kalbą pasakė ir švedijos premjeras Olof Palme, pabrėždamas pasaulio aplinkai karų daromą žalą. Jis nurodė į Indokinijos laukams ir miškams padaryta įvairių chemikalų žalą ir tūkstančius duobelių, išmuštų ryžių laukuose.

Šalia oficialios konferencijos, kurioje dalyvauja 1,200 delegacijų narių, Stockholm suvažiavo ir įvairios aplinkos ir kovos prieš taršą grupės, kurios irgi daro susirinkimus ir svarsto tuos pačius klausimus. Tos grupės dažniausiai kaltina vyriausybės ir "establishmentą" už pa-

Kancleris Brandtas, išreikšdamas Vokietijos dėkingumą, įteikė Harvardo universiteto sudarytai komisijai 150 mil. voikiškų markių — 47 mil. dolerių Amerikos švietimo fondui, kuris specializuotusi Europos problemų studijose. Šis fondas bus vadinamas "Vokiečių Marshall Fondas Amerikoje". Be to Vokietijos kancleris davė Harvardo universitetui 900,000 dol. Europos studijų projektams. Vokietija padidina savo įnašą į Fulbrighto stipendijų programą amerikiečių studijoms Europoje iš 600,000 dol. per metus iki milijono dolerių. Bonos vyriausybė apmokės aukštos kvalifikacijos mokslininkų pasikeitimo programas iki pusantro mil. dol. per metus ir duos iki 800,000 dol. per metus studentų humanitarų pasikeitimo programai.

Prezidentas Trumanas 1947 metais kovo mėn. paprašė kongreso 400 mil. dol. Turkijai ir Graikijai nuo komunizmo ginti, o tų pačių metų birželio 5 d. Harvardo universitetą baigusių suvažiavime valstybės sekretorius Marshall pasakė kalbą ir paskelbė, kad Amerikos vyriausybė bandys padėti Europos valstybėms atstatyti pramonę ir prekybą. Po penkių savaičių Paryžiuje įvyko 16 Europos valstybių delegacijų suvažiavimas. Buvo įsteigta Europos Ekonominio Bendradarbiavimo organizacija. Tarp 1948 ir 1952 metų Amerikos kongresas davė Europos šalims apie 13 milijonų dolerių paskolų, šalia jau anksčiau duotų 9 bil. dol.

Istorikai sutinka, kad Amerikos parama pokarinei Europai ne tik padėjo pamatus Europos valstybių ekonominio suklestėjimui, bet ir įpratino susiskaldžiusias tautas bendradarbiauti, atsirado garsus Schumano planas, įsteigęs Prancūzijos-Vokietijos plieno ir anglies organizacija, iš kurios išsivystė Bendra Europos Rinka, kuri turės greit jau 10 narių.

Žydu imigrantai

JERUZALĖ. — Izraelio imigracijos ministeris Peled pareiškė parlamente, kad per paskutinius penkerius metus, po šešių dienų karo, į Izraelį atvažiavo 185,000 žydu. Daugiausia imigravo iš Europos valstybių — 80,000, iš Azijos ir Afrikos atvažiavo 53,000, iš Amerikos ir Kanados 35,000 ir iš Pietų Afrikos 17,000.

Pernai Izraelis susilaukė 42,000 naujų gyventojų, o šiais metais tikisi sulaukti 60,000.

saulio teršimą ir kitas negeroves. Šiose pagrindinėse konferencijose dalyvauja daug politikų, daugiausia amerikiečių.

Premjeras Palme pabrėžė savo kalboje, kad užtenka aplinkos taršos klausimais skelbti deklaracijas, atėjo laikas kai nors daryti.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTŲN. BALYS VOSYLIUS
Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

IX-II METAI

NR. 23 (374)

Prasidėjusių iškylų ir stovyklų džiaugsmui

SKAUTĖMS

Kai sužiba dangų žvaigždė vakarą
Ir kyla Viešpačiui graudi malda,
Tu atsimink, ką Kristus tarė
Žvejų laivelyje tada!

Kas su manim gyvent išėjo,
Tam mano ištiesta ranka.
Ir susiglaus sparnai plačiausio vėjo,
Po kojų atsiguls nurimusi banga.

Tau benešant mažytį žiburėlį,
Padus sužels aštri laukų žolė...
Tik neužmiršk, ką medis anuomet iškėlė —
Ir atsiklaupk prie kryžiaus pakelėj...

Jei tave žmonės ir draugai paliktų,
Aš tavęs nepaliksiu pakelėj vienos.
Uždengsiu nuo pelėdų klyksmo pikto,
Pakol visi kraštai pasaulio įdienos.

Kai rytą saulė, bedugnės nušvietus,
Tau kaktą skaidrybė palies,
Pakviesiu pas save į iškilmingus pietus
Iš Nemuno gražios šalies.

Sužibus žvaigždė danguje vakarė,
Susimastyki, pagalvok, nurimk —
Ir patikėki viską Dievo valiai —
Draugovę, skiltį — viską, kas yra aplink!

Juozė Augustaitytė-Vaičiūnienė

Is v. s. ANTANO SAULAIČIO, LSS TARYBOS PIRMININKO, VIEŠNAGĖS CHICAGOJE

"Skautų Aido" žurnalo redaktoriui s. Juozui Toluišui šv. Jurgio Dieną LSS Tarybos P-kas v. s. A. Saulaitis sega "Lelijos" ordina. Sypsoi A. Gasnerienė. G. Plačo nuotr.

NEPASIDUODANT, NENULEIDŽIANT RANKŲ, atviri keliai į ateitį

Apie tikėjimą, kad galima būti pasaulyje pasklidusiems ir drauge jaustis vienos šeimos nariais.

Ateitį atspėti yra neįmanoma. Galima tik mėginti daryti kai kurias išvadas iš praeities. Pirmiausia, tiek lietuviška skautija, tiek Akademini Skautų Sąjūdis yra nariais didėjančios organizacijos. Kiek ilgai sugebėsime šiuo keliu eiti, priklausys nuo jaunesniųjų narių. Sąjūdis savo pagrindu laiko labai svarbų, bet nevisuotai pripažintą raktą. Šis raktas yra suaugusių skautybės vystyme ir jų organizuotumo išlaikyme.

★

Brolija ir Seserija yra labiausiai susirūpinę vaikų ir paauglių vystymu nevisada pajėgia demesio skirti pačio kritiškiausio amžiaus — septyniolikmečių ir vyresnių — tautiskam brandinimui. Tai yra A.S.S. atsakomybė, kurią reikia visomis jėgomis vykdyti. Jeigu pajėgsime, savaime išlaikysime ateities kadrus Brolijos, Seserijos darbu tęsti ir lietuvių išeivių visuomeniškoms reikloms.

★

Antraeilė Sąjūdžio uždavinys ateityje matyti lietuviškos skautijos rėmėjų (neturiu galvoje konkurencijos su tuntu tėvų komitetais) organizavimą, idant sudarytume pakankamą medžiaginį pagrindą lietuviškam skautavimui pasaulyje tęsti. Šio žingnio nesame pradėję, bet reikėtų apie jį galvoti.

★

Sąjūdžio misijos pramatymas remiasi idealizuotom galimybėmis. Jų pagrindu glūdi nepaprastai graži idėja, tikėjimas, kad galima būti pasaulyje pasklidusiems ir drauge jaustis vienos didelės broliškos šeimos nariais, kurie, vienas kitą gaivindami, būd pasaulio lietuvių šviesuomenės žiburys, neišsenkamas lietuviškumo ir skautiškumo gyvenimo šaltinis!

ANDRIUS MARKULIS — NAUJASIS SKAUTININKAS
Jam žalią kaklaraištį užriša skautininkų įžodžiui vadovavęs v. s. kun. Juozas Vaišnys, SJ, LSS Dvasios Vadovas. G. Plačo nuotr.

LEIDINYS, KURIO LABAI LAUKIA JŪRININKAI

Kruopštus j. v. s. Broniaus Juodelio kelerių metų darbas

Jūrinis skautavimas yra idomus, platus, su ypatingais reikalavimais. Jis apjungia ne tik visus lietuviškos skautybės aspektus, bet ir skiria išimtinį dėmesį ugdyti savo narių meilę melyniesiems vandens plotams — lietuviškai jūrai, vandens sportui.

Iš jūrų skauto-tės reikalaujama ne tik gerai įsisavinti visas žemyno skautų žinias, bet ir teoretiškai bei praktiškai išieiti plačią jūrinio skautavimo programą. Iki šiol turėjome gerai paruoštas bendrojo skautavimo programas ir vadovėlius, bet

labai trūko išsamaus jūrinio skautavimo žinyno.

Džiaugiamės, kad ši spraga netrukus bus užpildyta LS Brolijos ir LS Seserijos pastangomis išleidžiant seniai laukiamą "Jūrinį Skautavimą", spaudai labai rūpestingai paruoštą j. v. s. Br. Juodelio.

"Jūriniam Skautavimui", kuriame įvarda parašė LS Brolijos

VS vs P. Molis ir LS Seserijos VS vs L. Milukienė, yra 39 skyriai, Lietuvos jūrininkystės istorija, Lietuvos vandenys, Laivininkystės praeitis, Plaukiojimo statiniai, Laivų rišys ir klasės, Laivų statybos būdai, Burlaivio takelazas, Valties dalių pavadinimai, Irklavimas, Buriavimo teorija, Regatinis buriavimas, Motorlaiviai, Plaukiojančių pastatų parinkimas, Plaukiojančių pastatų priežiūra, Lynai, mazgai ir špleisavimas, Navigacija, Laivo kurso nustatymas, Meteorologija, Inkarai, Navigacinio kelio ženklai, Pasaulio vandenynai ir jūros, Uostai, Laivo dokumentacija, Signalizacija, Jūrinės tradicijos, Vėliavų ir vimpilų nešimas, LSS jūrų skautų tradicijos, Saugumas vandenyje, Jūrinės specialybės, Laivo denis stovykloje, Stovyklos uostas ir maudyklė, Žymiausi Pasaulio jūreiviai, LSB jūrų skautų istorija, LSS jūrų skautų istorija, Jūrinės dainos. Jūrą ir Kastytis, Jūrinė terminologija angliskai, Panaudota literatūra.

Knygai paruošti reikėjo arti dvejų metų.

J. v. s. Br. Juodeliui šiame darbe talkino

j. v. s. K. Aglinskas, j. v. s. A. Aglinskas, dr. J. Anyšas, j. v. s. L. Knopfmilleris, j. v. s. S. Makarevičius, s. M. Vasiliauskienė ir kt. Rankraštis buvo pa-

ROMAS RUPINSKAS SKAITO IŠ DIDŽIOSIOS ISAKYMU KNYGOS

Tik kažin, ar paskaitė, kad ir jis yra Pirmijos pakeltas į pirmą skautininko laipsnį?

G. Plačo nuotr.

★

Gal tai utopija, tačiau aš tikiu, kad yra akademikų, kurie vertina savo pasidėjimą, kurie nenori nuleisti rankų ir nepasiduoda nužmoginančioms įtakoms ir pagundoms, kurie nori palikti šį pasaulį gyvenę "ne sau žmonėmis". Taip mąstydamas, stengiuosi dėti pagrindą vis didėjančiam Akademini Skautų Sąjūdžiui. Išdėstyti galimybes tebetikiu ir manau, kad mūsų tarpe yra daug tokių, kurie sugebės rasti laiko ir noro šiai vilčiai įkūnyti.

s. fil. Liūtas Grinius, Akademini Skautų Sąjūdžio Vadijos Pirmininkas

tikrintas specialios leidinio peržiūrėjimo komisijos Toronte, kurią sudarė: LS Brolijos ir LS Seserijos jūrų skautų-čių skyriaus vedėjai j. s. A. Empakeris ir s. M. Vasiliauskienė, j. v. s. B. Stundžia, j. s. H. Stepaits, ps. A. Biškevičienė ir j. ps. P. Gorys. Pagal jų pastabas rankraštis pataisytas ir, jei darbas vyks pagal numatytą planą, knyga bus išleista š. m. rugsėjo mėn.

Knyga "Jūrinis Skautavimas" finansuoja ir leidžia LS Brolija ir LS Seserija. Spaudos darbą vykdydys v. s. Č. Sinkevičiaus spaustuė Toronte. Knygos meninė priežiūra ir iliustracijos atlieka j. v. s. Stepas Makarevičius.

Gero vėjo! visiems šios knygos leidinio darbuotojams, kad mūsų jūrų skautai ir skautės jubiliejiniais metais sulauktų brangios dovanos — taip reikalingo žinyno.

Sešė Irena

želio 17 d. Tą savaitgalį visi skautų vadovai, tėvai, rėmėjai, geradariai pasimatys Romuvoje. Skautų-čių registraciją į stovyklą reikia baigti iki liepos 1 d.

Dešimtosios stovyklos vadovybė Romuvoje organizuoja labai reikalingą moterų talką stovyklavimo metu. Kol maitinimas centralizuotas ir patys skautai nuo nuolatinio valgio gaminimo atleidžiami, visada labai reikia šeiminių. Dviejų pamainų sudarymui reikalingas nemažas būrelis ponių ar panelių. Vadovybė kreipiasi į visas skautų-čių mamas, rėmėjas ir prašo, kas tik gali, stovyklaukite Romuvoje ir padėkite. Šeiminių registraciją tvarko s. I. Meiklejohn, 64 Kilkeney Dr., Agincourt, Ont. Tel. 499-1092.

Č. S. Gaila, kad kartais tėvai neaplanço savo vaikų. Tradicinis

BENDROJE BOSTONO ŽALGIO IR BALTIJOS TUNTŲ SUEIGOJE

kun. A. Janiūnas kalba maldą.

VEIDAI IR DARBAI

★ Šį sekmadienį Chicago visuomenė bus atskleistas Liet. Skautų Seserijos albumas. Ilgai lauktoji istorinio pobūdžio knyga — albumas "Lietuvių Skautų Seserija" jau išėjo iš spaudos ir baigiama įristi. Oficialus šios svarbios knygos pristatymas įvyks sekmadienį, birželio 18 d., 7:30 val. vak. Lietuvių Tautiniuose namuose. Sesės ir broliai, vadovės-vai, skautininkės-kai ir skautų veikla besidominti visuomenė maloniai kviečiama apsilankyti.

★ Zigmas Jaunius — šiemetinis Lituanicos tunto stovyklos viršininkas. Lituanicos tunto vadovybė ragina visus stovyklon vykstančius nedelsiant užpildyti ir stovyklos viršininkui pristatyti registracijos lapus. Pagėdaujama, kad su registracijos lapais būtų pristatytas ir pilnas stovyklos mokestis. Dėl informacijų kreipkitės į šių metų Lituanicos stovyklos viršininką s. Z. Jaunį, tel. GR. 6-8495, arba į tuntininką ps. S. Miknaitį tel. 436-0809.

★ Siūlo savo ūkyje įrengti "Džiugo" tunto stovyklavietę. Skautininkas A. Pocius siūlo skautams įsirengti jo ūkyje pastovią stovyklavietę, kuri būtų apie 90 mylių nuo Melbourne (Australijoje).

Melbourne skautų tėvai, rėmėjai ir visi skautai yra kviečiami nuvykti apžiūrėti stovyklavietę ir aptarti įsikūrimo galimybes.

Šiam reikalui yra ruošiamos bendros iškylų ir brolio Pociaus ūkį. Išskylautojai vašinami neperbrangiausiais "Barbės" kepsniais ir vaisvandeniais.

Kas nori pasilikti visam savaitgaliiui, turi pasirūpinti savom palapinėm, maistu ir geriamu vandeniu.

Melbourne nepastovus oras neturėtų atbaidyti išskylautojų, nes ten dažniausiai saulėta ir gražu.

★ Sukaktuviniai metai (dešimtieji) Kanados "Romuvos" stovyklavietei. Dešimtoji stovykla Romuvoje prasidės liepos 23 d. po jūrų skautų stovyklos ir truks dvi savaites. Didžioji visų talka kviečiama bir-

Varty, Audronei Miglinatei — Kernavės ir Daliai Maciukevičiutei — Nerijos tunto.

Jaunieji broliai ir sesės šio įvykio labai laukė ir nuoširdžiai ruošėsi — repetavo pasirodymus, mokėsi dainų ir šūkių, norėdami kuo geriausiai pasirodyti prieš kitų tuntų seses-brolius, vadovus ir tėvus. Pasiruošta buvo garsai, ir lauzas praėjo puikiai, deja, jo pasižiūrėti atėjo tik vadovai, skautininkai-kės ir negausus būrelis tėvų. Pasigėdome daugelio tėvų, kurie gyvena Marquette Parke, vos kelėtą blokų nuo lauzavietės. Apgailestina, kad dalis tėvų nemato reikalo dalyvauti iškilmingose sueigose, lauzuose ir pan. Tėvų susidomėjimas ir dalyvavimas ne tik skatina vaikus didesniems siekimams ir veiklai, bet taip pat suartina tėvus ir vaikus.

Laužą pradėjo s. J. Liubinskas, pasveikindamas susirinkusius ir pristatydamas dalyvaujantių tuntų tuntininkus. Laužui uždegti pakviesti atstovai iš kiekvieno tunto. Su vyresniųjų pagalba, lauzas netrukus gražiai suliepsnojo, ir mažieji nuoširdžiai įsijungė. Gabioms lauzavėdėms vadovaujant, daina sekė daina, aidėjo šūkiai. O kiek tų pasirodymų: vienas įdomesnis už kitą! Tik vėjas sklaidė jaunus balselius, ir nevisus pasirodymus buvo galima išgirsti.

Arti dvi valandas trukęs lauzas baigtas bendram rate sugiedant "Ateina naktis". IR.

SKAITYK IR KITAM PATAFK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

What does "Missing in Action" mean in the middle of the night?

ANY woman can understand one side of the prisoner-of-war question very easily.

All she has to do is imagine for a moment how another woman feels as the night hours drag slowly on and she wonders.

Wonders where and how her husband is. Wonders whether he's alive or dead. Whether...

Any woman, any human being, can understand that there is a human side as well as a political side to the prisoner-of-war issue.

This message is concerned with the human side.

Of course, we all want the war to end and the prisoners to be released as soon as possible.

But meantime there is no need for Hanoi and its allies to delay even a day in answering this plea:

Open the prison camps in North Vietnam, South Viet-

American Red Cross

National League of Families of American Prisoners and Missing in Southeast Asia.

1205 "K" Street, N.W., Washington, D.C. 20006

NEWSPAPER AD MAT NO. POW-108-72—250 LINES (2 cols. x 9 in.)

nam, Cambodia and Laos to official-neutral observers.

Through these neutral observers, tell the wives and families of American prisoners where they are and how they are.

Is that too much for a wife to ask? Is that too much for Hanoi to give? Is that too much for the conscience of the world to demand?

SUPPORT OUR PLEA TO HANOI AND ITS ALLIES:
Clear away the doubts—Open your prison camps to neutral observers... now!

We ask no more than we give. All American and South Vietnamese prison camps are inspected regularly by official neutral observers—the International Committee of the Red Cross.

Advertising contributed for the public good.

National League of Families of American Prisoners and Missing in Southeast Asia.

1205 "K" Street, N.W., Washington, D.C. 20006

VERTINGA DOVANA

Petras Jonikas, LIETUVIŲ BENDRINĖS RAŠOMOSIOS KALBOS KŪRIMASIS ANTRAJE XIX A. PUSĖJE. 334 psl. Čikaga. Mecenatas Lietuvių Fondas, 1972 metai.

Šią vertingą dovaną man atsiuntė tos knygos autorius Dr. Petras Jonikas su tokiu įrašu: "Gerbiama mano mokytojai Jonai Vilkaičiui ainiams gražiems mokslo metams Tauragėje atsiminti su padėka ir geriausiais linkėjimais".

Petras Jonikas

Ši graži dovana skirta visai mūsų skaitančiai visuomenei, kuri įdomiai savo tautos gimtąją kalbą.

Tai nemirtingas kruopštus darbo mokslo kūrinys. Jam paruošti reikėjo daug kantrybės ir nemažai laiko. Mūsų valstybės istorijos kartu su mūsų kalbos kūrimo šaltiniai yra išbarstyti po įvairius kraštus. Mažiausia jų yra pasilikuši pačioje Lietuvoje.

Visi didieji pasaulio įvykiai — karai, skaudžiai palietė mūsų tėvų žemę ir karų pašvaistėje nemažai dingo krauto kraščio praeičiai pažinti, savos bendrinės rašomosios kalbos kūrimuisi patirti. Jei tų šaltinių kur ir pasiliko užsiėmimuose, tai juos suradus tenka gerokai apvalyti nuo visokeriopų svetimybų, kupromis tie šaltiniai gerokai suteršti.

Tokį sunkų, daug kantrybės reikalingą darbą pasirinko buvęs Tauragės vidurinės ir Mokytojų seminarijos mokinys Petras Jonikas, gimęs 1906 m. kovo 5 d. Antringuose, Tauragės apskr. Tokiam darbui pasiruošti jis lituanistiką studijavo Vytauto D. Universitete Kaune. Kalbininko diplomą gavo, 1934 m. išvyko užsienį daugiau žinių savo specialybei susirasti. 1935 — 37 m. lankėsi Vienos, Karaliaučiaus, Rygos universitetuose. Grįžęs iš

užsienį, jis buvo pakviestas Vytauto D. Universitetan dėstyti lietuvių kalbą.

Dar Tauragės mokytojų seminarijoje besimokydamas jau redagavo mokinių laikraštį 1938 m. tvarkė Gimtosios kalbos žurnalą. Be mokslo Petras Jonikas buvo pamėgęs sportą. Kurį laiką Kaune redagavo sportui skirtą laikraštį.

Antrą pasaulinio karo pasekoje, Petros Jonikas su žmona pasitraukė į Vakarų ir įsikūrė Čikagoje. Čia kurį laiką dirbo Naujienų redakcijoje, o dabar darbuojasi Čikagos universitete lietuvių kalbos srityje savo žinias perteikdamas lietuvių kalbą studijuojančiam jaunimui.

Taigi, iš anų gražių mokslo metų Tauragėje yra kas prisiminti. Ir tada siauru ir duobėtu kultūros takeliu buvo žengta tolimesnė geresnė, šviesesnė ateitis. Tauragės srities jaunimas, kartu su Klaipeidos krašto jaunais vyrais veržė veržėti į mokslą. Ir štai kai kurių jų sukurtais darbais galime pasigėrėti.

Nuo Tauragės Vidurinės mokyklos pirmojo skyriaus ir Mokytojų seminarijoje mudu kartu su Petru Joniku žygiavome tais gerokai išėjusiais takais mokslo žinių ieškodami.

Jau Vidurinėje mokykloje P. Jonikas buvo mokytojų pastebėtas kaip vienas gabesnių mokinių, kartu nenuoramu su savo smalsumu vis daugiau žinių susirasti. Kai kuriems mokytojams jis atrodė įkyrus vis apie šį tą pasiteiraudamas. Tai buvo tas mokinys, kuris pamokas ruošė apgalvotai, o ne "iškalčiai" geriau įsisteikti mokytojų.

Tauragės Vidurinės mokyklos vedėju buvo Jonas Šarka. Žemaičių kunigų seminariją baigęs, bet į kunigus neįsivertinęs. Jis buvo ir lietuvių kal-

bos mokytojas. Lietuvių kalbos pramoko kunigų seminarijoje. Vidurinėje mokykloje jo mokslo užteko. Bet gi mokytojas J. Šarka tuoj pajuto, jog pamokai reikia gerai pasiruošti, nes yra kas įdomiausi. Apie tai buvo net mokytojų taryboje svarstoma, jog tokiu įkyriu mokiniu esąs Petras Jonikas. Mat, kai kam iš mokytojų atrodė, jog P. Jonikas tik šiaip sau vargina mokytojus savo klausimais. Ypač jam rūpėjo kai kurių lietuvių kalboje išgalėjusių svetimų žodžių kilmė. Ne visi to meto mokytojai tai galėjo tinkamai paaiškinti.

Deja, ir Tauragės mokytojų seminarijoje pirmasis metais nebuvo lietuvių kalbos mokytojų tokiame darbe pilnai pasiruošusio. Tai buvo jaunas vyras Kauno Saulės mokytojų seminariją baigęs ir vos pradėjęs studijas universitete. Tiesa, lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę moko be priekaištų. Tik jau mokytojų seminarijos paskutiniame kurse mokiniai susilaukė lietuvių kalbos specialisto, bet pašnešusio dailiosios rašyties link — Dielininkaitis, Sibiro vėliau kankinys ir ten miręs.

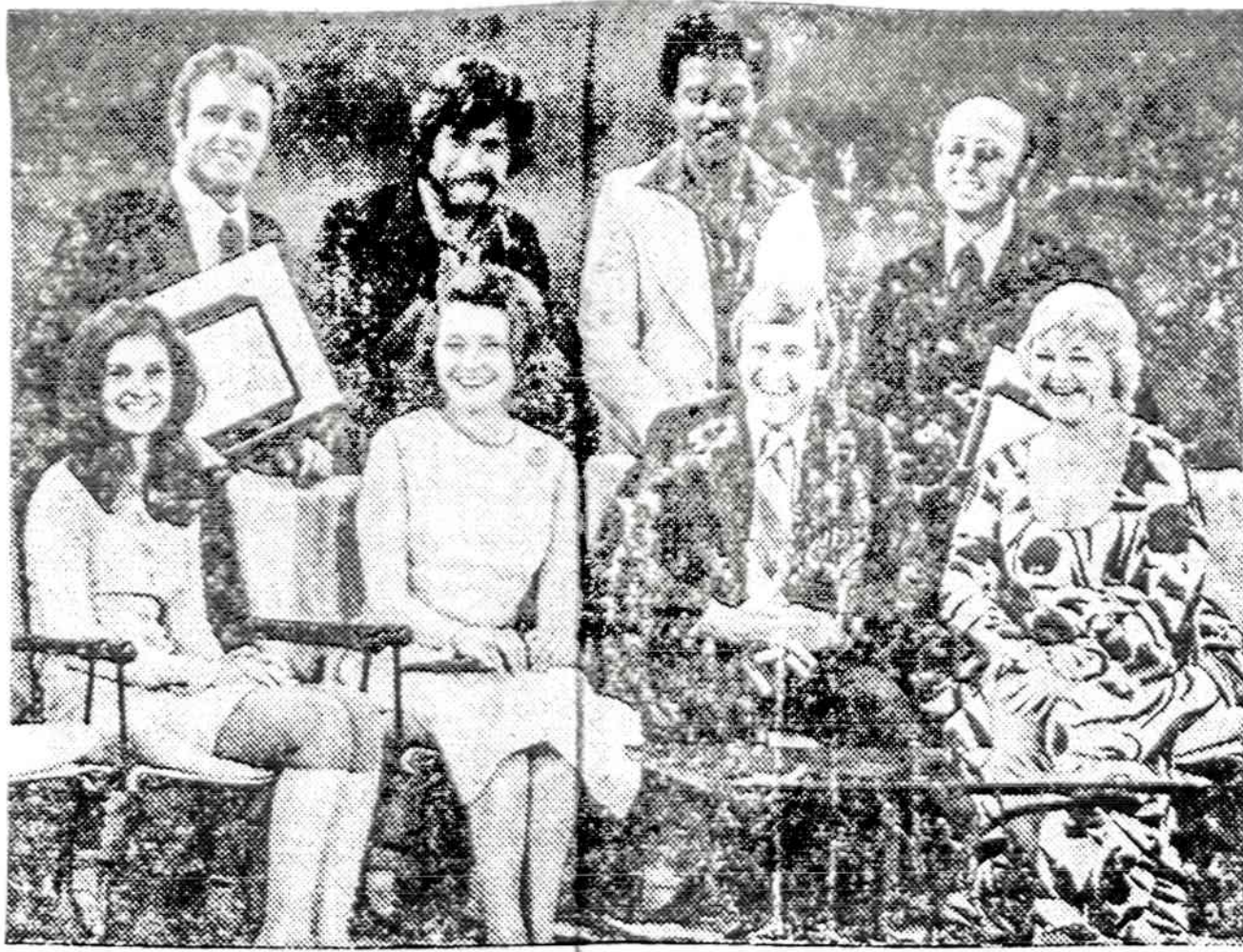
Deja, ir Tauragės mokytojų seminarijoje pirmasis metais nebuvo lietuvių kalbos mokytojų tokiame darbe pilnai pasiruošusio. Tai buvo jaunas vyras Kauno Saulės mokytojų seminariją baigęs ir vos pradėjęs studijas universitete. Tiesa, lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę moko be priekaištų. Tik jau mokytojų seminarijos paskutiniame kurse mokiniai susilaukė lietuvių kalbos specialisto, bet pašnešusio dailiosios rašyties link — Dielininkaitis, Sibiro vėliau kankinys ir ten miręs.

Deja, ir Tauragės mokytojų seminarijoje pirmasis metais nebuvo lietuvių kalbos mokytojų tokiame darbe pilnai pasiruošusio. Tai buvo jaunas vyras Kauno Saulės mokytojų seminariją baigęs ir vos pradėjęs studijas universitete. Tiesa, lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę moko be priekaištų. Tik jau mokytojų seminarijos paskutiniame kurse mokiniai susilaukė lietuvių kalbos specialisto, bet pašnešusio dailiosios rašyties link — Dielininkaitis, Sibiro vėliau kankinys ir ten miręs.

Deja, ir Tauragės mokytojų seminarijoje pirmasis metais nebuvo lietuvių kalbos mokytojų tokiame darbe pilnai pasiruošusio. Tai buvo jaunas vyras Kauno Saulės mokytojų seminariją baigęs ir vos pradėjęs studijas universitete. Tiesa, lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę moko be priekaištų. Tik jau mokytojų seminarijos paskutiniame kurse mokiniai susilaukė lietuvių kalbos specialisto, bet pašnešusio dailiosios rašyties link — Dielininkaitis, Sibiro vėliau kankinys ir ten miręs.

Deja, ir Tauragės mokytojų seminarijoje pirmasis metais nebuvo lietuvių kalbos mokytojų tokiame darbe pilnai pasiruošusio. Tai buvo jaunas vyras Kauno Saulės mokytojų seminariją baigęs ir vos pradėjęs studijas universitete. Tiesa, lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę moko be priekaištų. Tik jau mokytojų seminarijos paskutiniame kurse mokiniai susilaukė lietuvių kalbos specialisto, bet pašnešusio dailiosios rašyties link — Dielininkaitis, Sibiro vėliau kankinys ir ten miręs.

Tai buvo pirmasis Lietuvos

Televizijos filmas "Brian's Song", laimėjo kelias 1972 m. sezono premijas. Sėdi iš kairės Brian Piccolo, futbolą žaidėjęs, apie kurio gyvenimą buvo padarytas laimėjęs filmas, našlė Joy Piccolo, aktorė Patricia Neal, Merv Griffin, Joan Crosby. Kairėje stovi geriausio aktorius titulą laimėjęs James Caan.

Mūsų spaudoje

"Ir gerai ir blogai"

Ginčas dėl barzdų "vaikų" Nepriklausomajai Lietuvai" įgauti rimto barnio pobūdį. "Nepr. Lietuvos" Nr. 1298 skyriuje "Ir gerai, ir blogai" antrašte "Ar beždžionė ar tai žmogus" tūlas tik inicialais pasirašęs atsikerta barzdutis jaunuolių gynusiam K. Baltruksniui:

seminarija tuščiomis nedingo, paliko savo buvimą gilius pėdsakus.

Petras Jonikas savo mokslo kūriniu Lietuvių Rašomosios Kalbos Kūrimasis apvainikavo buvusį Tauragės mokytojų seminariją.

Bet to kūrinio autorius to darbo nežada apleisti. Pratarė jis rašo:

"Čia šikar teduodu tiriamosios problemos dalį — bendrą išvadą, tarmės ir rašybos nagrinėjimą. Viso šito laikotarpio bendrinės rašomosios kalbos klausimų komplekso tyrimas yra uždavinys, reikalaujantis ilgų metų darbo bei atsidėjimo, kurio autorius, deja, nėra turėjęs. Bendrinės kalbos funkcijos pasireiškimas žodyne, semantikoje, sintaksėje, tautine funkcija ir kt., kad vien šio laikotarpio rūmuose, yra vis plačios problemos, reikalingos atskirų studijų"

Petras Jonikas pastebi, jog tarp anais metais susirūpinusių lietuvių kalba nebūta tos srities mokslo specialistų. Bet jie drįso tarti savo žodį ir tą skaudų reikalą gvildinti. Ir jų darbo vaisiais dabar jau galime išsivirti specialiai pasinaudoti.

Be to, tas P. Jonikas veikalas vertingas ne tik kalbininkams, bet ir istorikams, visuomeninės minties plėtos tyrinėtojams, nes P. Jonikas išvardytuose šaltiniuose ir jie gali susirasti sau naudingų žinių.

Ta proga tenka prisiminti dar vieną kalbininką, taip pat buvusį Tauragės vidurinės mokyklos pirmos laidos mokinių — Joną Kruopą. Jis gimė 1908 m. gegužės 23 d. Sakalinėje, Tauragės apskr. Taip pat studijavo Vytauto D. universitete, dabar besidarbuojas Vilniaus universitete, akademikas, nusipelnęs mokslininkas.

Deja, Tauragės mokytojų seminarija uždaryta. Jos įkūrimas nebuvo lengvas. Karo nuniokotoje Tauragėje sunku buvo surasti patalpas. O jau pradėjus veikti ją aprūpinti mokytojais, o mokinius — mokslo vadovėliais. Daugeliui dėstomųjų dalykų vadovėlių nebūta. Mokiniai turėjo daryti užrašus iš mokytojų paskaitų. Tiek mokytojams, tiek mokiniams tai nebuvo lengvas darbas bet vieniems ir antriems pasiryžimo netrūko ir to darbo vaisiais galima pasididžiuoti, pasidžiaugti kai kurių jų mokslo darbais ar visuomeniniu veikimu ar spaudoje bendradarbiavimu, ar mokytojų darbu.

Buvusi Tauragės mokytojų

"Tri Nolei, mūsų jaunoji karta visur ir visada elgėsi garbingai ir padoriai bei nedarė gėdos savo tautai. Deja, atėjo laikas — sezonas — protiniams suimkštėjimui bei savo tautos papročių, elgesio bei išvaizdos paniekinimui.

Kaip jau matome, iš mūsų tarpo atsiranda žmonių, kuriems civilizuoto žmogaus išvaizda jau nebeįtinka, o teisingi tokie kurie save apželdina plaukais, gaurais ir darosi panašūs į tikrą beždžionę. Negana to, jie dar būna tuos kurie tokiais vaizdais pasibaurėjo ir tai kelia per savąją spaudą viešumon, tai jau liga. Perorganizuoti — apvalyti nuo beždžionių Jaun. Kongresui suaukti veikiantį komitetą jau yra pėvelu, bet lietuviškas jaunimas tokias negeroves turi įsitemti ir į sekantį jaunimo kongresams suaukti komitetus, tokių nebeįsileisti, nes į tokias gauruotas beždžiones yra gėda žiūrėti, o dar didesnė gėda juos parodyti kitataučiams". L.J.B.

Visi tie patys faktai. Ten taip pat sakoma, kad tvarka Kaune atstatyta šeštadienį-sekmadienį su Vidurio Azijos ir Kaukazo kareivių pagalba. Laikraščio žiniomis, policija saugojanti tą vietą parke, kur susidėginęs katalikas jaunuolis, ir pašalinusi ten sudėtus geleis.

Kitame straipsnyje tas pats "Dagens Nyheter" pažymi, kad "Kauno Tiesos" tvirtinimas, esą Kalanta buvęs protiškaus nesveikas ir narkomanas, yra ne kas kita, kaip mėginimas jį sunieškinti, kad nebūtų laikomas kančiniu. Ryšium su tuo laikraščio primena, kad prieš porą metų Rygoje protesto ženklais viešai deginoti žydus fizikas Ilya Rips, kuris buvo nuo mirties išgelbėtas, irgi paskelbtas protiškaus nesveiku, bet vėliau gėvės valdžios leidimu išvykti į Izraelį. (Tov. žib.)

SKAITYK PATS IR PARAGIN

KITUS SKAITYTI

NAUJIENAS

Kareiviai iš Azijos, Kaukazo benuslopino sukilimą Kaune

Vadovaujantis Stockholm dienraštis "Dagens Nyheter" V. 23 laidoje žinią apie gyvybių pareikalavusius susirėmimus Lietuvoje išspausdino pirmajame puslapyje. Esmėje atpasakoti

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelado J. B. KONČIAUS knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.

Kietai viršeliam \$4,00, minkštai — \$3,00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasisūsi adresu, jei prisiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Prof. Vaclovo Biržiškos SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomiai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4,00, o kietuose viršeliuose už \$6,00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" su DIDELEMIS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4,00 dabar tik \$3,00. Minkštais viršeliais tik \$2,00.
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURŲ ŽMONĖS. Kelionės po Europą išpildžiai. Vietoje \$2,00 dabar tik \$1,50.

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną:

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl. \$6,00.
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl. \$6,00.
Prof. Vaclovo Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įrišta, 431 psl. \$7,50.
Prof. Vaclovo Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl. įrišta — \$3,00, minkštais viršeliais — \$2,00; II dalis, 226 psl., įrišta — \$3,00, minkštais viršeliais — \$2,00.
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. \$2,00.
Prof. S. Keirys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 p. \$5,50.
Juozas Liudžius, RAŠTAI, 250 psl. \$3,00.
P. Liudžiūnė, ATSIMINIMAI APIE JUOZA LIUDŽIŲ, 88 psl. \$1,00.
S. Michelsonas, LIETUVIŲ IŠEIVIJĄ AMERIKOJE, 297 p. įrišta — \$5,00 minkštais viršeliais — \$4,00.
Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai įrišta 968 psl., dabar tik \$10,00.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago 8, ILL. — Telef. HA 1-6100

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2,00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išgyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY.

5%

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS.

Taupymo Indėliai Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1737 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Naujos sutartys neprivalo apgauti

Prezidentas Niksonas gana optimistiškai informavo kongresą ir krašto gyventojus apie Kremliuje pasirašytus susitarimus su dabartiniais Sovietų Sąjungos valdovais. Prezidentas yra įsitikinęs, kad išsikalbėjimai su komunistų partijos generaliniu sekretorium Leonidu I. Brežnevū ir pasirašytos sutartys, varžančios atominę ginklų gamybą, pakeis įtampą tarp dviejų galingiausių valstybių pasaulyje. Komunistų partijos propagandos mašinierija labai plačiai išnaudoja Kremliuje pasirašytus susitarimus. Prezidentas Niksonas jiems yra pats didžiausias ir drąsiausias JAV politikas, ryžsis ieškoti susitarimų su Sovietų Sąjunga. Sovietų spaudai patinka, kad prezidentas Sovietų Sąjungą skaito galinga valstybe ir su ja tariasi visais kitais reikalais.

Sekretorius Rogers ne tik Anglijoje, bet ir Berlyne įspėjo Vakarų diplomatus, kad nebūtų tokiais dideliais optimistais dėl Maskvoje padarytų susitarimų. Svarbiausia sutartimi sekr. Rogers skaito atominę ginklų gamybą varžančius nuostatus, bet ir tie nėra toki, kokių Amerikos diplomatai norėjo. JAV atstovai visą laiką norėjo, kad būtų sudaryta tarptautinė komisija, kuri galėtų tikrinti atominę ginklų gamybą. Rusai jokių būdu nesutiko leisti, bet kokiam komitetui tikrinti jų atomo ginklų dirbtuves. Sekretorius dėl to labai nesirūpina. Jam atrodo, kad Maskvoje pasirašyti susitarimai gali būti naudingi tolimesnėms santykiams.

Daug toliau nuėjo krašto apsaugos sekretorius Melvin R. Laird. Jis Maskvon nevažinėjo, pasitarimų eigos iš arti negalėjo sekti, bet reikia manyti, kad jis yra tiksliai informuotas apie visas smulkmenas, kas pavyko Maskvoje susitarti ir dėl ko nepavyko. Sekretorius Laird įspėjo kongreso atstovus, nedėti didelį vilčių į Maskvoje pasirašytus susitarimus. Krašto apsaugos sekretorius pareiškė, kad Maskvoje tikrai laikinai įšaldyta dabartinė atominę ginklų gamyba. Jis net nemano, kad padarytos sutartys turės didelės įtakos į krašto apsaugos biudžetą.

Atstovų Rūmų ir senato mokamųjų priemonių partipinio komiteto nariams sekretorius Laird pasakė, kad Maskvoje pasirašyta sutartis gali sumažinti krašto apsaugos išlaidas kokiais penkiais bilijonais dolerių. Jis patarė nekreipti dėmesio į tuos susitarimus, kurie leidžia rusams turėti daugiau raketų. Sekretorius Laird yra įsitikinęs, kad šiandien raketų skaičius neturės sprendžiamos reikšmės. Sekretorius Laird mano, kad raketų skaičius nėra sprendžiamas, jeigu amerikiečiai

Margučio 40-ties metų sukaktį minint

(Tęsinys)

Manau jį sunaikino, tur būt, nepalikdamas nė pats sau rankraščio. Jis galvojo, kad poetas pirmiausia savo kūrybos rinkiniais turi iš karto suleisti, lyg iš visų pusių padegtas laužas. Kūrybinis poeto vystymosi procesas jam rodėsi nesąsajas vertas ne poezijos mylėtojų žinoti. Jis turi gauti į savo rankas jau sužydusių gėlių puokštę, visai nepastebėdamas, kaip tie žiedai, saulės šilumos veikiami, išsilaisvino iš žiedų supančio pumpuro lukšto.

Pasirinkdamas neornamentuotą poeziją, kaip jis sakėsi,

kelia, be abejo, jis save pastatė prieš sunkiai išsprendžiamą uždavinį. Atsisakant nuo daugelio poetų išbandytų priemonių savo poezijai praturtinti šaltinių ir tarši pačios gamtos grožyje pasireiškiančių varų, judesių, gyvybės žaismo, daug kas prarandama, žinoma, jei toks tikslas turima neornamentuotoje poezijoje. Tas gamtos grožis yra toks didelis, gyvastingas, jog poeto akiai, jautriai širdžiai tai išgyvenus, belieka tik jį įlikti į poetinį silko šydą, išreikšti kūrybinio žodžiu, kas buvo regima tame akimirksnyje, įrašinant ir leidžiant pasigrožėti kitiems. Ži-

turės pažangesnę technologiją. Sekretoriaus turimos žinios rodo, kad technologijoje rusai yra keliais metais vis dar atsilikę nuo amerikiečių. Jis nori, kad amerikiečiai ir ateityje turėtų technologiją tinkamoje aukštumoje. Rusai dar neturi sudėtingos raketos, kuri gali vienu šūviu pataikyti į kelias strategines vietas.

Sekretorius yra pasiryžęs atsakyti į visus komiteto narių klausimus, bet jis taip pat nori, kad kongresas skirtų pinigų atomo ginklų technologijai. Jis aiškiai pasakė, kad netrukus JAV ir Sovietų Sąjungos atstovams vėl teks svarstyti tuos pačius klausimus. Jeigu JAV nebus atsilikęs, tai tie pasitarimai bus vienoki. Bet jeigu JAV, pasirašiusios Kremliuje susitarimus, atsiliks, tai tada tos derybos eis visai kitokioje nuotaikoje.

Sekretorius prašė kongresą skirti reikalingas sumas naujam lėktuvui statyti, kuris galėtų atomines bombas nunešti į priešų teritorijos gilumą. Jis aiškino, kad būtinai reikia statyti bent tris narlaivius, galinčius raketą nuvežti į bet kuriuos vandenis. Kiekvieno tokio narlaivio statyba kainuos bent po vieną bilijoną dolerių. Sekretorius priminė kongreso komitetui, kad Vietnamo karo eiga taip pat padidins krašto apsaugos išlaidas. Šiaurės Vietnamo bombardavimas ir komunistų puolimų apstabdymas kraštui kainuos. Sekretorius atsisakė pasakyti tikslią sumą, bet jis pastebėjo, kad gali kainuoti daugiau trijų bilijonų dolerių.

Atrodo kad Vietnamo klausimu nepavyko Maskvoje susitarti. Bet iš Hanojaus ateinančios žinios sako, kad šiaurės uostų blokada ir pramonės centrų bombardavimas atsiliepią ir karo eiga. Komunistai buvo pasiūlyę paimti kelis svarbesnius Pietų Vietnamo centrus, bet iki šios dienos jų nepaėmė. Pirmose fronto linijose pastebėta, kad puolimai jau yra gerokai susilpnėję. Komunistų karo vadai pirmomis puolimo dienomis nežiūrėjo į aukas ir artilerijos šovinius, tuo tarpu šiandien puolimai žymiai silpnėsi. Vietomis komunistai paliko užimtas pozicijas ir pasitraukė į Kambodijos kalnus.

Komunistų propagandos mašinierija džiaugiasi Kremliuje padarytais susitarimais, bet prezidento Niksono įsakymas naikinti šiaurės Vietnamo karo medžiagos atsargas, sprogdinti tiltus ir neleisti rusams įvežti karo medžiagos į Haifango uostą turi didelės vėsinančios įtakos Kremliaus valdovams. Brežnevas rengiasi skristi į šiaurės Vietnamą aiškintis kodėl Kremlius nenori pasipriešinti šiaurės uostų blokadai.

Jeigu Kremlius ir toliau siųs karo medžiagą į šiaurės Vietnamą, tai vargu bus pasirašyta jų taip labai pagėdijama prekybos sutartis su J. A. Valstybėm.

nomą, vidiniai žmogaus sielos išgyvenimai ar jo santykis su visata ir dvasiniu pasauliu, turi ir poeto kūryboje skirtingus aspektus. To viso iš esmės, rodos, ir neornamentuotoje poezijoje nėra išvengiama ir to nėra išvengęs nė Algimantas Mackus. Jo poezijoje, tiesa, mažiau kreipiamas dėmesys į formą, negu į patį žodį, išreikšiant poeto mintį. Tačiau ar žodis, išreikšias kad ir gilios minties prasmę, jau tuo pačiu turi ir poetinę išraišką? Gili mintis, nors ir artima sielos grožiui, dar nesukelia jausmais juntamą grožį. Tai poetui ir lenka vis tiek rinktis tokius žodžius, kurie veikty į jausmais suprantamą grožio pasaulį. Tie parenkami žodžiai, nešifuoti poetinėmis priemonėmis, turi patys savaime atlikti ir poezijos kūrybai skirtą uždavinį. Nesvarbu, ar tie žodžiai bus apvaliniai, ar aštriai kampuoti pavidalo, jie turi patys savyje turėti poetinį kerinčią šviesą ar net ją liepsnoti. Tokių poetinė šviesa, liepsnojanti žodžių apstu ir A. Mackaus poezijoje, nors ir ne visi.

Gavęs jo poezijos rinkinį — Jo yra žemė — pavarciau, perskaičiau vieną kitą posmą ir padėjau šalia kitų, pagarbiai mano laikomų, poezijos rinkinių. Taip pasielgti mane pasiskatino B. Dirmeikio pavyzdys. Pagalvojau, jei tokia gudri jo galva nesupranta A. Mackaus kūrybos, tai ir man neverta stengtis. Taip atsitiko ir su kita jo poezija, išsivedusi šviesą spaudos puslapiuose. Tikriausiai taip būtų pasielgti iki šių dienų, jei ne pačių poetų atsiliepiamas ir vertinimas, jog A. Mackus buvo iškilus poetas, savo poezijos rinkiniuose parodęs savo gilią meilę savajai tautai ir gimtajai žemei. Tų poetų lūpos pripasakojo daug ir kitų dalykų, iškeliančių jo poezijos didelę vertę mūsų literatūriniam pasauliui. Tas poeto ir jo kūrybos apibūdinimas ir man buvo ne tik pasakata paimti jo poezijos rinkinius ir savo rankas, bet ir tarsi raktas suprasti, kas joje yra išreikiama, toje neornamentuotoje poezijoje.

Tikrai buvau nustebintas, ką jis mums atskleidžia savo kūryboje. Radau ir tai, ko visai nesitikėjau, dėl pačio poeto žodžių pokalbių metu. Pilnai sutikau su kritikų teigimais, jog jis nebuvo atitrūkęs nuo savo tautos ir savo sielos, o lietuvių mylejo gimtąją žemę ir jo gyvenančius ir gyvenusius savo brolius. Jis žavisi partizanų heroika, o kai sustoja prie savo vaikystės — tai pajuntamas toks gilus ilgės, lyg spalvomis nušviečias gimtosios

žemės krantus. Toji jo vaikystė, ta vaiko pėdomis išminti žemė, rodosi, kaip paprastas rojus, į kurį niekad nėra begalima sugrįžti. Daug daug dalykų galima užtikti apie jo meilę pilktajam kraštui ir gily sielvartą dėl savo tautos likimo ir dėl jos patirtų ir tebesitęsiančių kančių. Kartais poetas, rodos, tarsi pasineria lyg į klidėjimo būseną. Jis kaip ligonis klaidi apie buvusį gyvenimą laiką ar jo matytus vaizdus sulaužytais sakiniiais ar atskirais žodžiais, įgyjančiais net simbolinę prasmę. Nežinau, ar kūrybinė karštiligė jį taip veikė, ar tik tyčia buvo parinkta, kaip poetinė priemonė, gilesniam laisvam išsakymui susikaupusių sielos išgyvenimų. To žinoma, aš nebendau spręsti, o gal ir klystu dėl savo menko poezijoje susivokimo.

Vartant A. Mackaus poezijos knygų puslapius, taip rodos, lyg ir atsilina besišypsas Tain'as su savo meno filosofijos veikalu, lyg norėdamas įrodyti, jog žmogus ir bėgdamas nieka da negali pabėgti nuo savęs. Taip, negali užtušuoti ir norėdamas, kokiam kraštui ir kokiai tautai jis priklauso savo kūryba. Taip tikrai atsitiko ir su A. Mackaus poezija. Aiškūs ženklai matosi, kad jis ir savo kūryba atsiremia į gimtąją, nors ir smėlėtą dirvožemį. Atpažįstamas ir dvasiniai lietuviškas būdas taip, kad be didelio galvosūkio jo kūrybą galima priskirti prie lietuviškos kultūros lobyno.

Beje, kalbant apie tą tautinį atpažinimą, kuriam kraštui priklausio pats veikalo ar paviekslo kūrėjas, ir šiandien kritikai neatsisako spėti. Net abstraktiniame mene, kur, rodos, toks bendras visą pasaulį apėmęs mados bruožas, visgi bandoma atsekti ir to paveikslų kūrėjo kilmę. Taip, sakysiu, toks kritikas su pačiu kūmeju vargsta, kol nusprendžia, kur to paveikslų vėris ir kur jo apacia. Kaip geriau jis atrodo ant sienos pakabinatas — statmenai ar gulščiai. Ir pasakui, žiūrėk, tas kritikas išsiėmęs ir užsidėjęs ant akių akinius ilgai, tarsi burtininkas, žiūrėtų į žmogaus delną pirm negu spėjęs ateiti, norėtų pasakyti ir apie jo praeitį, net pats savo alsavimą sulaukdamas stengiasi pagal paveikslą pasakyti, ir kokiam kraštui priklausio kūrėjas. Ir ką pasakys — tas lyg šėtono dvasios apėstas suvokia ir pasako tieje gyvenančius ir gyvenusius savo brolius. Jis žavisi partizanų heroika, o kai sustoja prie savo vaikystės — tai pajuntamas toks gilus ilgės, lyg spalvomis nušviečias gimtosios

galima veik tiksliai tuo pačiu pasakyti jojo kilmę. O gal ir kūryboje negalima nuslepti taip savo prigimties tautinio kėvalo lukšto, kad ta operacija nepalikytų jokios žymės. Tur būt liekasi dar randai, dėmės, iš kurių meno kritikai atspėja, kuriai tautai kūrėjas gali būti priskirtas.

Vieną bruožą jo kūryboje yra pastebėję kritikai, tai jo akivaizdų užsiminimą apie mirtį. Ta mintis, lyg žoks ankstyvos jo mirties nuajutimas, dažnai jį persekiojo. Tarsi jis būtų išėjęs piūčiai į literatūros laukus, o giltinė, pasislėpusi už krūmų, būtų tykojusi jį pasigriebti ir pasmaugti dar pačiame jaunystės žydėjime. Bet jis tokios mirties, kaip kūrėjas, perdaug nesibaimino. Kaip jis kartą pokalbyje yra išsireiškęs, kad jauno poeto mirtis nesanti iš esmės taip jau tragiška. Tragiškiau esą, kai kūrėjui atsąla dėl amžiaus širdis, kraujas, ir jis daugiau nebeįstengia kurti plačiais mostais sparnuotos, gyvastingai liepsnojantios poezijos. Poetui esą ir po savo garbės medžių, pavėsyje didelė kančia ir nepakeliamas našta. Nieko nepadarysi. Poetai ir rašytojai yra dažnai keisto būdo, mums net atrodo, kad kartais savo poelgiu, sveikai galvojanč, prieina iki beprotybės.

(Bus daugiau)

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS.

Savo namine vaistų spintelę reikia nepaprastai švariai ir tvarkingai užlaikyti, kaip šiam vaizdelyje parodyta: išimti visas butelėles ir nuipauti lentynas; patikrinti visus užrašus, kad neįvyktų klaidų, nes vaistų sumaišymas gali būti fatališkas. Patikrinti, kokių vaistų trūksta ir juos papildyti, kad būtų bet kokiam netikėtumui pasiruošę.

VINCAS ŽEMAITIS

Lietuviški vandenvardžiai ir pilkapijai

Nuo Vyslos iki pat Maskvos

13

Tai, kaip matome, Ordino Valstybė nebuvo mišinys atskirų tautų bei kalbų, ką kai kurie naciai stengiasi įrodyti, bet buvo viso tik dvi mažai skirtingos kalbos bei tautos, būtent, lietuvių ir prūsų. Dr. R. Trautmann "Die Altpreussische Sprachen denkmale". Goettingen. 1910 rašo: "Datucher meldet uns Behm in der Vorrede zu der 1625 erschienen litauischen Psalmenuebersetzung: Unter solchen mancherley Sprachen ist nun auch die Littauische... Die Dialekte solcher Sprache ist die Curische im Fuerstentum Curland und die alte Preusche Sprache..." (Apie tai mums kalba Behm savo įvade, 1625 metais pasirodžiusio lietuvių kalba psalmių vertimo: "Tarp tokių įvairių kalbų yra ir lietuviškoji kalba... kurios tarmėmis (dialektais) yra kuršij kalba Kuršo kunigaikštystėje ir senoji prūsų kalba...").

Atsižvelgiant į tai, kad į vakarines lietuviškas žemes, maždaug iki Paserijos upės, pirmam šimtmečyje prieš Kristų buvo įsibrovę gotai ir išvaldė jas iki trečiojo šimtmečio, aišku, šios apie trijų šimtų

metų okupacijos pėdsakai paliko ir vietos gyventojų kalboje, pradėtoje nuo IX šimtmečio vadinti prutėnais (lenkų k. prusci prūsais). Ji vėliau buvo paveikta kaimynų slavų ir, kryžiuočiams užėmus, dar vokiečių kalbos. Tokiu pat keliu iš lietuviškos letgalių tarmės, jiems susimaišius su liuviais (finais), vokiečių ir rusų kalbų įtakoje XIV — XV šimtmečyje atsirado latvių kalba. Katekizmų vertėjai prūsų kalbos nemokėjo (1445) ir privėlė, ką ir Trautmann pabrėžia, daug klaidų. "Dennoch verkenne ich nicht und will von vorherein zugeben, dass die Uebersetzung von Abel Will schlecht ist und eine Ueberfuelle von Fehlern und Nachlaessigkeiten birgt". (XXXI psl.) Dėl to aš pripažįstu ir iš anksto pareiškiu, kad vertimas Abel Will'iaus atliktas blogai ir turi daugybę klaidų bei apsirikimų").

Palieka nustatyti, kur galėjo eiti kalbinė ir tautinė lietuvių ir prūsų siena. Išeinant iš gotų okupacijos laikų, tektų skaičiuoti ją eįs Paserijos (Pasargės) upę, taigi nuo dab. Braunsbergo, maždaug per Liebstađtą, Gutstađtą, Allenšteina, Neidenbergą, Nidos upeliu iki Mazovijos sienos. Šią sienos liniją, rodydamas prūsų žemes slaviškomis, pripažįsta savo žemėlapiuose lenkas Jazdzewski, taip pat ir Kušner (Knyšev), tik su tuo skirtumu, kad nuo Allenšteino jis ją pasuka į Rastenburgą.

Lietuvos valdovai Kęstutis ir Algirdas

1359 m. krikšto sąlygose pareikalavo, kad Kryžiuočių Ordinas gražintų jų užgrobtas lietuviškas žemes (prūsų žemes jie replektavo!), būtent: nuo Mazovijos — upe Alna, pro dab. Allenšteina — Gutstađtą, Heilsbergą, Schippenbeilį, Friedlandą, Allenburgą, Vėlvą; Priegliaus upę — pro Tepluvą (Tvanke) (Karaliaučius), Aismarėmis pro Piliuvą į Baltijos jūrą. Tokiu būdu Lietuvai be Samijos — Sembos priklausytų visa Nadruva, Barta, dalis Varmos ir visa Galinda su Sėduva.

Kai dėl kalbinės prūsų — lietuvių sienos, tai prof. A. Bezenberger ją, pagal tą pat Trautmanną (Einf. VIII, Die Altp. Sprachchd.), taip veda: "Die Grenze gegen das Lit. hin kan wie Bezenberger, AM 19.651 ff. 20 123 ff. dargetan hat, durch einige sprachliche Tatsachen bestimmt werden, naemlich die Worte fuer "Dorf" (pr. kaimis, lit. kiemas) Berg (pr. garbis, lit. kalnas), Fluss (pr. apė, lit. upė). Sie lief ungefaehr von Labiau an der Deime entlang bis Wehlau, den Pregel entlang bis Norkitten, suedlich bis Nordenburg, oestlich Gerdaunen, von da ueber Barten nach Rastenburg und zum Guber See. Von da an grenzten die Preussen an die Jatwingen. Die Suedgrenze gegen die Polen ist schwer festzustellen, zumal hier die Polen vielfach altes preussisches Gebiet frueh kolonisiert haben. (Siena su lietuviiais čia gali būti nustatyta, kaip tai Bezenberger'is pa-

darė pagal keletą kalbinių duomenų, būtent: vok. "Dorf" (pr. kaimis, liet. kiemas), vok. "Berg" (pr. garbis, liet. kalnas), vok. "Fluss" (pr. apė, liet. upė). Ji maždaug ejo nuo Labguvos pagal Deimeną iki Vėlvai, pagal Priegliu iki Norkyčių, į pietus iki Nordenburgo, į rytus nuo Girduvos, nuo čia per Bartą link Rastenburgą ir Gubos ežerą. Toliau prūsai kaimyniavo su jotvingiais. Pietinę sieną su Lenkija yra sunku nustatyti, nes čia lenkai senas prūsikas sritis daug kur anksti kolonizavo.).

Patiesinus iš nurodytų punktų šią Bezenbergerio kalbinę sienos liniją, ji maždaug atrodytų taip: Iš Labguvos — Deimena ir Prieglium pro Vėlvą Alnos upę iki Alnos miesto (Allenburgo), Ameitos upeliu pro Girdavą, Maltainius (Moltainen), Barčius (Barten), pro Rastenburgą į Gubos (Guber) ir Dainės (Deine) upelius ir į Gubos (Guber) ežerą; iš čia pro Rainio (Rhein) miestelį, Rainio (Rheiner) ežerą pro Mikolaukį (Nikolaiken) į Smarduvos (Spirding) ežerą, iš jo ištekančiu Peisos (Pissa) upeliu pro Johanisburgą į Kalno (Kolno) miestą, santakoje upelių Luobnos (Labno) ir Skardos (Skroda) ir, galop, į Naros (Narev) upę. Nuo Gubos ež. iki Naros tai būtų vakarinė Sėduvos siena su Galinda.

Sprendžiant iš senų vietovardžių ir vandenvardžių, atrodo, prof. A. Bezenberger'is dviejų lietuviškų tarmių sienos

liniją paskaitė lietuvių — prūsų kalbos sienos linija. Jis daro klaidą, vadindamas vok. "Dorf", liet. kiemas, iš tikrųjų kiemas yra vok. Hoff, Dorf yra kaimas, pvz.: Totorkiemis — Totoriaus kiemas, Dargiemis — Dargio kiemas, Laučkaimis — Laučių kaimas, Keturkaimis — 4 gyventojų kaimas. Vok. "Berg", prūs. garbis ar gurbis. Aukštaičiuose gurbas — gyvulių tvartas, o suvalkiečiams — pintinė bulvėms rinkti. Pr. stabis — akmuo, liet. stabas — akmenis balvonas. Mūsų tarmėse žodyje vienos raidės pakeitimas kita yra dažnas reiškinys, taip žem. duona, dona ir dūna. Ir pačiam A. Bezenberger'ui upė ir apė neturėjo svarbesnės reikšmės, pav. Ungurapė ir galdape jis palieka taut. lietuvių gyvenamoje srityje. Tikroje Prūsijoje vandenvardžių su galine upė ar ape man nepavyko rasti, nors tot vandenvardžiai sutinkami išsiai Maž., Didž. Lietuvoje, Lietgaloje ir toliau Rytuose.

(Bus daugiau)

Skaitkite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TEISYBĘ

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU NOSIES
IR GERKLIS LIGOS
PRITAISO AKINIUS
2858 W. 43rd STREET
Ofiso telefonai: PRospect 8-3229
Rezid. telefonai: WAilbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-9012

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadienį, ir sekmadienį, ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠALPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
840 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEimlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadienį, 1-7 val.
antradienį, penktadienį nuo 1-5, treč.
ir šeštadienį, tikrai susitarus.

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
5132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL -
KRAUCELIŲNAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670
Neatsiliepiu — skambinti
471-0225
Valandos pagal susitarimą.

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, antradienį, ket-
virtadienį ir penktadienį nuo 3 iki
7 val. popiet. Ketvirtadienį ir šeštadi-
enį nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAJ
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko skinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2456 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujos rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofiso telefonai: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-6296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofiso telefonai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
ir penktadienį 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
enį 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEimlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123,
jei neatsiliepiu, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms.
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8 Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PRospect 6-5084

ALFONSAS NAKAS

DETROITO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Mokslo metų pabaigtuvės Dainavoje

Gegužės 21-ji buvo saulėta
ir šilta. Pirmas toks pavasariš-
kas vaikus, žalias savaitgalis.
Užtat į Dainavą LB Detroito
aplinkės lietuistinės mokyk-
los (brrr, koks mokyklos var-
das.) mokslo metus užbaigti su-
vaziavo visi, kas tik į tą mo-
kyklą vaikučius leidžia.

Pamaldas laikė kun. Alfonsas
Babonas. Iškilmes trumpu žo-
džiu pradėjo minimos mokyk-
los ir prie jos veikiančių litua-
nistikos kursų vedėjas Kostas
Jurgutis. Pranešimus apie kiek-
vieną skyrių padarė ir geriau-
sius mokinius paskelbė ty skyr-
nių mokytojos. Knygas — do-
vanas geriausiems mokiniams
įteikė LB Detroito apyl. v-bos
pirm. Vladas Selenis. Tai, apie
ką čia kalbėjau, jei įskaičius ir
pamaldas, užtruko apie dvi va-
landas. Tačiau vėliau dar pakal-
bėti apie kai kurias detales.

Pirmiausia — lietuistikos
kursų auklėtiniai. Jų buvo aš-
tuoni, bet tik vienas vyras. Apie
juos šiltai K. Jurgutis pakal-
bėjo, įteikė pažymėjimus, knyg-
tus geriausiems pagerbė knygų
dovanomis ir paleido. Jų pavar-
dės: Rūnė Baltrušaitytė, Gin-
tė Damašytė, Saulius Jankaus-
kas, Audronė Kasputytė, Kristi-

na Mičiūnaitė, Kristina Piku-
naitė, Ramunė Rūkstytė, Vi-
da Skiotytė.

Antra — aštuntokai. Sėdėjo jų
trylikos, vienoje ilgoje eilėje,
priešais publiką. Mergaitės tau-
tiniuose rūbuose, berniukai šva-
riai apsirėngę, su kaklaryšiais.
Juos vadino abiturientais, o jie
tik tarp 13 ir 15 metų. Aštuonių
žiemų šeštadienius jie praleido
lietuistinėje mokykloje. Ben-
dromis tėvų ir mokytojų pastan-
gomis jie neblogai kalbą lie-
tuviškai, vieni su labai sveti-
mu akcentu, kiti švariau, bet
visi suprantamai. Jų žodingu-
mas nėra didelis. Jie turės dar
labai pasistengti toliau brėsdami,
jeigu tikrai apsispręs už lie-
tuvybę. Bet pradžia jau neblogo.
Yra ko šypsotis, yra ko
džiaugtis tėveliams. Jų, sakiau,
13. Nelaimingas skaičius? Per-
nai buvo daug nelaimingiesni,
nes mažesnis. Tegu kitais me-
tais dvi trylikos būna. Aštunto-
kai visada atlieka "meninę" pro-
gramėlę, apdovanoja savo mo-
kytoją, atsiima pažymėjimus ir
dovanas. Šitaip ir dabar. Tik ta
programėlė metai iš metų leng-
vėja. Šį kartą jie skaitė ir skai-
tė poezijos posmus. Labai po-
puliarius ir ne taip populiarius.
Tai lyg lietuviško ištarmos eg-
zaminas. Išlaikė jį visi, nors
kai kurie labai nedrąsiai. Moky-
toja M. Jankauskienė šaukė pa-
gal alfabetą ir kiekvieną geru
žodžiu paminėjo. Jų pavarde-
s: Ina Asminaitė, Viktoras
Brizgys, Viktorija Leonavičiūtė,
Rita Naikauskaitė, Rita Neve-
rauskaitė, Laura Petrulytė, Ai-
da Petersonaitė, Asta Šepetytė,
Asta Stašytė, Rimantas Vaitas,
Algirdas Vaitas, Danutė Ve-
selkaitė, Vilija Zemaitytė.

Trečia — su "menine" progra-
ma pasirodė ir Aidos Smalinskaitė,
tos pačios mokyklos auklė-
tinės, dabar universiteto stu-
dentės, o čia mokytojos, paren-
giamasis skyrius. Trys ar ke-
turios mergytės deklamavo
ir gavo daug katūčių.

Ketvirta — desertui buvo pa-
tiektas Edvardo Skiočio veda-
mas mokyklos choras. Bet ka-
dangi saulė jau buvo labai už-
kaitinusi, ežerėlio vanduo ir ža-
li kalneliai daug choristų nuvo-
gė, tai vietoje keturių dainų
vos-nevos dvi beįsėjo ir, pačiai
pabaigai, Tautos himnas, jau vis
publikos giedotas.

Ir penkta — mokytojų vaišės
baltųjų rūmų antrame aukšte.
Aš ten patekau tuomet, kai jau
viena ponė mokytoja devintą
kalbą sakė, o dainingi chorve-
džiai linksmiausiai dainavo. Vi-
ši tokie meilūs, tokie malonūs,
kad jiems neišdrįsau bepasakyti
to, ką esu šio dienraščio pusla-
piuose ne kartą sakęs, bet nie-
kada nebuvau užgirstas. Taigi,
ponai mokytojai ir ponai tėve-
liai, leiskite dar kartą priminti:
Mokykla, apie kurią čia tik

ką kalbėjau, keletą metų nesio-
jo labai garbingą Vinco Kudir-
kos vardą. Kitą, daug, daug
mažesnę, bet kelių ambicingų
tėvų išlaikomą Aušros vardo
mokyklėlę neva prijungiant,
Kudirkos vardas buvo išmestas
į šiukšlyną ir mokykla tapo be-
varde (atsiprašau: Lietuvių Ben-
druomenės Detroito apylinkės
šeštadieninė lietuistinė mokyk-
la — jeigu norite!). Kas prisi-
jungė — prisijungė. Kas ne-
prisijungė — liko Aušros mo-
kykloje. O Kudirkos vardas
kaip negrąžintas, taip ne. Raus-
kite iš gėdos visi, kurie Kudir-
kos vardą išiekinote!

R. Kalento įžiebta demonstracija

Romo Kalento (ar Kalantos?)
susidėginimas Kaune, iškėlęs ki-
birkštį kruvinoms riaušėms Lie-
tuvijoje ir demonstracijoms Va-
karų pasaulyje, neaplenkė nė
Detroito. LB ir Dloco vadovy-
bės susitarus, demonstracija
buvo suorganizuota penktadienį,
gegužės 26 d., vidurdienį. Nors
plakatus par vakarų iš anks-
to gamino studentai, bet demon-
stracijoje dalyvavo daugiausia
pensininkai. Iš viso, įskaitant
ir kelius ar keliolika kitų tauty-
bių atstovų, tesusirinko tik apie
šimtas žmonių, vaikštytynės su
plakatais buvo vidurmiestyje,
Kennedy skvere. Praeiviams,
kurį penktadienį miesto
centre visada apšėlia būna, de-
monstrantai išdailino 2,000 in-
formacinių lapelių. Su atsiradu-
siais spaudos bei TV reporteriais
(jiems iš anksto apie organizuo-
jamą demonstraciją buvo pra-
nešta) pasikalbėjo visur sus-
pėjas, vis laiko randas studen-
tų s-gos pirm. Robertas Selenis.

Kodėl demonstruota papras-
tą dieną, tokiu laiku, kai visi
dirba, kai studentai ir viduri-
nių m-lų moksleiviai, bebaigia
mokslo metus, yra prikalti prie
suolių? Man sakė, jog norėta
suskubti dar Nixonui Maskvo-
je tebesant. O vakare Detroito
down-town'as būna tuščias, be
praeivių. Patys rengėjai de-
monstraciją laiko pavyksia, nes
ne tik 2 tūkstančiai praeivių ga-
vo po informuojantį lapelį ir dar
keli tūkstančiai perskaitė kai
kurių plakatų turinį, bet ir buvo
parodyta TV-4 kanale, bei vie-
na nuotrauka su paaiškinimais
tilpo Detroit Free Press dienra-
styje. Vis dėlto, nuo Čikagos šį
kartą smarkiai atsilikome. Kai
paprastai Detroito demonstruo-
ja dešimtadalis čikagiškių skai-
čiaus, tai dabar tebuvo tik tris-
dešimt dalis.

Doyle Martin Baisiojo Birželio minėjime

Jau kartą čia rašiau, kad bir-
želio 11 d. (taigi, jau šį sekma-
dienį), Mercy kolegijos McAuley
auditorijoje įvyks Baisiojo Bir-
želio minėjimas, kurį rengia
Baltijos tautų komitetas ir ku-
rio meninė dalį atliks G. Gobie-
nės šilainė bei Windsor mergai-
čių Aušros kvartetas. Neseniai
paašikėjo, jog minėjimo kalbė-
toju sutiko būti aukštas State
departamento pareigūnas — Pa-
baltiečių skyriaus viršininkas
Doyle Martin. Minėjimo pradžia
— 3 val. po pietų.

Minėjimui pasibaigus apie 5
val. p. p. toje pačioje kolegijoje,
Student Centre, Faculty Lounge
bus D. Martin'ui priėmimas, su
vakariene ir kokteiliais. Čia da-
lyviams reikės užsimokėti po
\$8.50. Nors man siystame lai-
še (spaudai) pasakyta, jog vie-
tas ir priėmimą reikia rezervuoti
iki birželio 7 d., bet manau, kad
šių žinių perskaiciusieji dar su-
spės, skubiai pašaukę, rezerva-
cijas padaryti. Tai ir duodu po-
ros komiteto narių telefonus:
Jolandos Baužienės — 356-0068
ir Jono Urbono — 435-4786.

Autobusais į Tautinių šokių šventę

LB Detroito apyl. valdyba or-
ganizuoja ekskursiją į Laisvo-
jo Pasaulio Lietuvių IV Tauti-
nių šokių šventę. Jei atsisiras 38
asmenų skaičius, tai važiuos vie-
nas autobusas, o jei būtų dau-

giau — galima gauti ir kelis.
Kaina ten ir atgal — 15 dol. Au-
tobusas išvažiuos liepos 2 d.,
taigi šventės dieną iš ryto, o
grįš tą patį vakarą, po progra-
mos. Suinteresuotieji prašomi
nedelsiant kreiptis pas J. Urbo-
ną, tel. 435-4786, arba pas Al-
bertą Misiūną, tel. 841-3026.

"Sidabrinė diena" LF naudai ir garbei

LF Detroito vjaus komitetas
posėdžiavo gegužės 28 d. Lie-
tuvų namuose. Posėdis buvo
suauktas dėl dviejų dalykų: su-
vesti J. Juodžio parodos balan-
są; ir nuspręsti Dainavos an-
samblio kvietimą.

Pirm. Vytautas Kutkus, ope-
ruodamas visais imponuojančiais
skaičiais, paskelbė Jurgio Juo-
džio parodos sėkmę. Palikda-
mas visus kitus skaičius nuoša-
ly, tenoriu paskelbti, jog paro-
dą aplankė apie 800 žmonių. De-
troito lietuviams tai tiesiai sen-
sacija. Jokio kito dalininko pa-
roda tiek publikos nebuvo su-
traukusi. Nors su paroda buvo
rišamas ir Lietuvių Fondo va-
jus, bet LF šia proga daug tie-
sioginės paramos negavo. Nau-
jais nariais į LF įstojo Jadvy-
ga ir Petras Putriai, su 100
dol.; Ona ir Juozas Briedžiai
įnešė 100 dol. Stasio Tareilos
atminimui; SLA 352 kuopa, per
pirm. Petrą Janušą, įnešė 50 dol.,
ankstesnį įnašą, padvigubinda-
ma ir kartu tapdama tikru LF
nariu. Tai ir viskas. Vis dėlto,
LF vardas buvo daugelį kartų
kartojamas ir, reikia tikėtis,
naujų LF narių atsiras kiek vė-
liau.

Dainavos ansamblio iš Čika-
gos kvietimas su "Sidabrinės
dienos" muzikiniu veikalu (Ana-
tolijaus Kairio libretas) buvo
labai rimtai apsvartytas ir
tvirtai, galutinai nutarta Dai-
navą kvieisti. Tik dar nėra ga-
lutinai nustatyta data — lap-
kričio 18, ar 25. Tada netrukus
paašikės, dar po vieną laišką V.
Kutkui su Dainavos vadovybe
apsikeitęs. "Sidabrinės dienos"
išvakarėse įvyks banketas LF
dešimtmečiui paminėti. Bet apie
visa tai skaitytojams bus pra-
nešta rudenį.

NEW YORK, N. Y.

Arts magazine apie
Kazimierą Žoromskį

Arts magazine 1972 m. va-
sario mėn. numeryje kritikas
Gordon Brown taip išsireiškia
apie Kazimierą Žoromskio tapy-
bos parodą, įvykusią sausio mėn.
4-22 d. Phoenix galerijoje Man-
hattane:
"Kazimiero Žoromskio tapy-
bos darbai sumaniai pamėgdžio-
ja senas nuplėtas iškasas. Nau-
jasis apšvietimas Phoenixe yra
gal būt per šviesus Žoromskio
darbams ir sunaikina dalį iliuzi-
jos.
Žoromskio praeinančio laiko
jamžinimas, klotas po klotu at-
dengiant nostalgikiškai atrodan-
čius popierinius plakatus, pačią
tą parodą padaro iškiliai roman-
tiška". S. Š.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BŪTULIS

Susirinkimų ir rengimų
PRANEŠIMAI

— Ervilko Draugiško klubo pus-
metinis susirinkimas įvyks trečiadi-
nį, birželio 7 d. 8:00 val. vak. Hol-
lywood saleje. 2417 W. 43rd St. Na-
riai prašomi gausiai atsilankyti, nes
yra daug svarbių reikalų aptarti. Po
susirinkimo bus vaišės.
E. M. M.

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 584-1220

GUŽAUSKU
GELYS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GALINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-8
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6445 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKŲMŲ VIEŲA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8691

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YARDs 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų
AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENA
IR NAKTĮ
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARDs 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARDs 7-1130-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YARDs 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone COMModore 4-2228
South Holland, Illinois

Nepamirštama John Pakelį prisiminus

JOHN PAKEL

Vakar, birž. 6 dienos po pietų, suėjo lygiai vieneri metai nuo John Pakel mirties. Jis buvo palaidotas birž. 10 dieną. Velionis ilgus metus buvo Chicago Savings & Loan Association prezidentas ir reikalų vedėjas. Iš mažos taupymo bendrovės šią įstaigą jis išvystė į milijoninę lietuvių valdomą finansinę įstaigą.

Jau praėjo metai, o man, artimam jo bendradarbiui, atrodo, jog tai buvo tikrai vakar. Šventraštyje pasakyta, kad žmogus yra kilęs iš dulkės ir į dulkę pavirs. Tai gili tiesa, bet John Pakelio lietuviškoji višumenė velionio nepamirš, kaip ji negali pamiršti jo vestų gerų darbų. Man, kaip legatiam velionio patarėjui ir dau-

nebransino laiko ir energijos neteisėtai skriaudžiamam. Jis išsikidavo asmeniskai, bandydamo padėti ir labai dažnai padėdavo. Savo energija, sąžiningumu ir pasiryžimu jis labai daug padarė darbo ir sunkumus nugalėdamo.

John Pakel būtų galėjęs būti turtingu žmogumi, kaip turtingais pasidarė keli kiti mūsų tautiečiai. Didelę dalį uždėję pinigų paskirdavo kultūriniam, švietimo ir šalpos reikalams. Be to jis yra rengęs ne vieną lietuvių, bandžiusį prisimušti politiniame Amerikos gyvenime. Vieną kartą jis pasitarė, kad vienam politikui jis yra davęs net \$10,000 sumą, kad tik tai padėtų jam prisiminti. Pakel nebūvo patenkintas minėto politiko veikla, bet jis jautėsi, kad atlikęs naudingų ir patriotinių darbų. Kiekvienam šio krašto piliečiui reikia dalyvauti politiniame krašto gyvenime.

Prieš metus mes palaidojome John Pakel, bet geri jo darbai dar ir šiandien plačiai minimi. Jis buvo lietuvių geradarių pavyzdys, toks jis ir lieka mūsų širdyse.

John Pakel gyvenimas nebuvo be kančių. Jam nepaprastai skaudu buvo pakęsti smūgi, kai mirė vienintelis jo sūnus John Pakel, Jr. Sunaikiau buvo pakęsti skausmai, nes sūnus mirė staigiai, operacijos kambaryje, ant operacijos stalo.

Sūnus paliko žmoną su dideliu būriu mažų vaikų. Teko su John Pakeliu išsikalbėti tuojau po tos didelės tragedijos. Atsimenu, jis pasakė: "Nuo šios dienos svarbiausias mano rūpestis bus nukreiptas, kad marti ir anūkai būtų tinkamai aprūpinti. Mano sūnus ne laiku tragiškai žuvo, užtat man daugiau nieko nebeliko, kaip rūpintis žmona, marčia ir mylimais anūkeliais".

Bet John Pakel net savo norų negalėjo įvykdyti. Jam nepavyko anūki išauginti. Jis visus vedė geru keliu, bet mirtis ir jį pakirto anksčiau, negu jis tikėjosi. Staigi Pakelio mirtis ne tik man, bet ir mano žmonai smarkiai sujaudino. Pakelio pradėti, bet dar nebaigti darbai projektai tebegulėjo mano raštinėje. Nemažiau nustebinta ir sujaudinta buvo lietuviškoji Chicago.

Velionis paliko ne tik savo mylimus anūkelius, bet ir mus visus vargti ir kovoti su kasdieniniais gyvenimo rūpesčiais, o kartais ir vargais. Pačiam velioniui tie rūpesčiai yra pasibaigę, jis jau guli šaltoje žemelėje.

Velionis John Pakel savo gyvenimu parodė mums pavyzdį, koki lietuviui turėtų būti. Gyvilis turėtų būti jį sekti, baigtis jo pradėtas, bet dar nebaigtus kultūros ir tautinio darbus. Jis ne vieną kartą sakėdavo: — Kai mirsiu, tai turto nenusinešiu... —

Visi žinome, kad nenusinešime, bet mes nepajėgiam John

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

SPAUSTUVEI REIKALINGAS DARBININKAS

Spaustuveje dirbęs gali tuojau pradėti darbą, o spaudos darbus pramokti norintis sveikas vyras bus pamokytas vartoti mašiną. Lengvas darbas, geras atlyginimas. Darbas nuolatinis, maloni darbo aplinka.

Darbo dienomis prašome kreiptis į administraciją nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Telefonuoti prašome 11A-16100, o rašyti tokiu adresu:

NAUJENOS, 1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Pakelio pavyzdį sekti. Turėtume elgtis taip, kaip jis elgėdavosi, davę pinigų mokykloms, bažnyčioms, radijo valandėms ir spaudai, kad ir po mirties šios įstaigos mus prisimintų, kaip prisimera šį didelį lietuvių labdarį.

Man gaila, kad nustoju tokio gero bendradarbio, tikro lietuvių patrioto, didelio labdario, kuris savo gyvenime nieko nėra nuskriaudęs, nieko neapkalbėjęs ir nieko neįžeidęs. Visas John Pakelio gyvenimas buvo doras, sąžiningas ir lietuviams labai naudingas.

Adv. Charles P. Kal

Skaitytojų Balsai

O jei būtų tautinė lietuvių bažnyčia?

Stasiui Masiului paskelbus "Nepriklausomos Lietuvos" laikraštyje diskusinį rašinį, siūlantį lietuviams katalikams sudaryti savą, nuo Romos nepriklausomą, bažnyčią, apjungiančią visus lietuvių tikinčiuosius, pik-tai reagavo "Tėviškės žiburiai" net 20 ir 21 numeruose. Jie rašo, kad lietuvių esą klaidingai informuoti Vatikano atžvilgiu, kuris esą draugiškas lietuviams. Būtų įdomu sužinoti, kuo Vatikano lietuviškumas praktiškai pasireiškia? Ir kokią naudą lietuviui turi priklausydami ir pilnai tarnaudami italų Vatikaniui?

Iš kitos pusės būtų įdomu sužinoti, kokia būtų nauda lietuviams turėti savą, grynai lietuvišką, bažnyčią? Kokių pagrindų ji tvirtina? Ar tai būtų ta pati katalikiška bažnyčia, ar turėtų senosios lietuvių-prūsų religijos pagrindų?

Tais reikalais būtų įdomu išgirsti skirtingai galvojančių pasisakymus. B. Zylė

Kaip lietuvių senovėje garbino savo dievus

Lig nepradėjus pasakoti apie senovės šventes, reikia pirmiausia stipriai įsidėmėti, jog senovėje lietuvių garbino Dievą ne verkdami ir rūpindamiesi. Tai ir jų šventės buvo minavomėmis linksmyčių nacių, kurias minavomės kultūros ir tautinio darbus. Jis ne vieną kartą sakėdavo: — Kai mirsiu, tai turto nenusinešiu... —

Visi žinome, kad nenusinešime, bet mes nepajėgiam John

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAI DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RUŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

Nuo 7 ryto iki 8:30 val. vak.
TAISOME
VISOKIUS AUTOMOBILIUS
Greitas ir sąžiningas darbas, kaina nebrangi.
Telefonuoti 778-9533 — TEXACO
58-tos ir Western Avenue kampas

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, plidomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

HOME INSURANCE
Call: Frank Zepolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654
Home Fire and Casualty Company

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-4775
(Currency Exchange Istaigai)
Pigūs automobilių draudimai.

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

vybės įvertinimo sumos. Nu-rašius šią sumą mokesčiai sumažėja apie 115 dol.

— B. Barysas, Windsor, Ont., Canada, Jaunimo Kongreso petijai surinko 300 parašų. Iki šio laiko toje apylinkėje surinkta 650 parašų. Petijų blankai yra gaunami Jaunimo Kongreso būstinėje, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Tel. 737 — 3300. Ten pat yra gaunama informacija apie kongresą ir primama parama bei aukos. Visi lietuvių yra kviečiami rinkti parašus ir platinti petiją parašų rinkimui ypatingai svetimtųjų tarpe.

6 KAMBARIŲ MŪRINIS. Moderni vonia, spintelės, karšto vandens šiluma gazu, 1 1/2 auto garažas. Marquette Parke. \$21,900.
GRAŽUS 6 BUTŲ MŪRAS. Modernios vonios, Alumin. langai. Nauja šiluma gazu. Geros pajamos. Marquette Parke. \$87,500.
4 BUTŲ MŪRAS. Modernios vonios, spintelės, nauja šiluma gazu, alumin. langai. 3 automobilių garažas. Tik \$52,000.
2 PO 5 MŪRINIS. Spintelės, nauja šiluma gazu, alumin. langai, 2 auto garažas. Tik \$27,900.
GRAŽUS 2 BUTŲ MŪRINIS. Dideli kambariai, modernios virtuvės, vonios, naujas šildymas gazu, 2 auto garažas. \$36,500.
11 BUTŲ 7 metų mūras. Koklinės plytelės, šaldytuvai ir virimo pečiai, šildymas gazu, alumin. langai. Pajamų apie \$23,000. Apylinkė 59-tos ir Kedzie. \$150,000.

NERIS REAL ESTATE
3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

ZMOGUS BE NAMŲ —
TAI MEDIS BE LAPŲ

SAULETAS, naujas 2 butų mūras po 5 kambarius. Atskiri radiant šildymai, karpetai. Abu butai air cond. Naujas garažas. Gaunate už \$41,000.
TVARKINGAS 10 kambarių mūras. Naujas gazu šildymas, garažas. Art 70-tos ir Western. \$19,500.
3 KAMBARIŲ 2 aukštų namas, 50' sklypas, 2 auto garažas. Art 98-tos ir California. \$19,400.
2 AUKŠTŲ MŪRAS. Čia liuksus butas ir modernios bižnų patalpos. 50' sklypas. Garažas. Galimos pajamos apie \$6,500 metams. Kaina \$45,000.

PLATUS SKLYPAS prie gražaus Marquette Parke. \$10,000.
APIE 16 METŲ geras 2 butų mūras ir 2 auto garažas. Marquette Parke. Platus lotas. Atskiri gazu šildymai. Greit galima užimti. \$37,500.
SVIESUS 2 BUTŲ MŪRAS arti Standard banko. Atskiri gazu šildymai. Garažas. Sausas įrengtas beismantas. Aukšta pastogė. \$22,400.
MODERNUS 3 MIEGAMI, beveik naujas mūras prie pat Marquette parko. Garų automat, oro šildymas — vėsinimas. Gražūs karpetai ir kiti priedai. Garažas. \$30,000.
TVIRTAS 6 1/2 KAMBARIŲ MŪRAS. 1 1/2 vonios. Karpetai. Įrengtas beismantas. Garažas. Marquette Parke. \$26,600.
SVARUS 7 KAMBARIŲ MŪRAS. Gražiai įrengtas beismantas — baras. Air-cond. Uždaras porčius. Garažas. Tuoj galima užimti. Marquette Parke. \$23,500.

Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

MŪRINIS BUNGALOW. 3 miegami, 12 metų, 30' sklypas, 55-ta ir Massasoit.
2 PO 4 MŪRINIS. 2 auto garažas. Įrengtas didelis kambarys, sklype. Geriausia vieta Brighton Parke. — \$26,500.
2 PO 5 MŪRINIS. 3 miegami kiekviename bute. Įrengtas sklypas tinka grožio salonui prie 55-tos ir California Ave. \$54,500.
12 BUTŲ MŪRINIS 7 metų. Ivaivaus dydžio butai. 63-ta ir Pulaski. Labai pelningas ir gražus namas.

ŠIMAITIS REALTY
2951 W. 63 ST. (Prie Sacramento)
TEL. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL: VI 7-3447

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINI
DIENRAŠTĮ "NAUJENAS"

Keturi dailininkai Balzeko muziejuje parodos atidaryme: J. Cadel, J. Tričys, A. Cooper ir M. Šileikis.

Nuotr. Jurgio Kasakalčio